

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 278-ik szám.

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VEHREBEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

MEGJEGYZÉSEK:
6-hasasos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyomatási díj 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, december 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A jótékonyosság hibái.
- A képviselőház ülése.
- Ráday Gedeon gróf, mint aradi képviselő.
- A függetlenség-kör újjászervezése.
- Döntés a Kermes-ügyben.
- Román eszperes-választás Aradon.
- Ingyen kenyér!
- Sándor király és a seregparancsnokja.
- Szeged nem szaporítja a városatyái számát.
- As israélita négyzet népkonyhája.
- Miért nem táncolnak az urak?
- A kulturpalota tervpályázata.
- Gazdasági iskola megnyitása.
- Tárca: Angolok között. Irta: Szathmáry Károly.
- Regény-Csarnok: A karvalyek vére. Irta: Theuriet André.

A jótékonyosság hibái.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Arad, december 3

Türelmességére hivatkozom, azon nem türelmességre, mely az ellenvéleményt is szívesen meghallgatja, midőn arra kérem, hogy soraimnak lapjában helyt adni szíveskedjék.

Megindult javában a jótékonyossági akció városunkban. Igen természetes, hisz nagy a szegénység és még nagyobb az inség. Legfőbb ideje, hogy a társadalom szervezze a nyomoruság elleni védekezést.

Tudvalevő dolog, hogy az angol társadalom teszi a legtöbb jót, az foglalja el a legelső helyet a humanizmus osztályában. Es ennek a sikernek nem utolsó oka az, hogy legdiszkrétebben kezeli a jótékonyosság gyakorlatát.

Rosszak az idők. Nemcsak szemérmes szegényeket ismerek, de ismerek még több szemérmes adakozót. A szemérmes adakozó talán új fogalom, melyet szükséges kimagyarázni. Oly adakozót értek, ki szégyel nemet mondani, ha kérnek tőle és miután jó napokat látott, nem akarja bevallani, hogy biz most ő maga is rászorulna a segítségre. Es ha ezeket megszólítjuk, ezek segítségét igénybe vesszük: rosszat cselekszünk a jó helyett, bajt okozunk ott, hol talán segíteni kellene.

Es hogy ne kerüljem a szót, mint a forró kását, kimondom magyarul: *ne csináljunk sportot a jótékonyaságból* és térjünk vissza — ép e jótékonyaság jól felfogott érdekében is — annak diszkrétebb gyakorlatához.

Es e rossz időkben ez főleg azon egyletek kötelessége, melyeknek vagyonuk és nagyobb alaptőkájük van. Ezeknek kötném első sorban a lelükre, hogy kimélik a szemérmes adakozókat. Engedjék át a társadalomnak, hogy az határozza meg, hogy akar-e adni, vagy nem. Mert a ki nem akar adni, az ugy sem ad, és a ki

adni akar, az külső unszolás nélkül is tudja és megtalálja módját. Itt tehát csak az van bajban, aki akarna adni, és nem tud, de megerőlteti magát, mert gyenge és szegyenkezik. Ezt pedig csak úgy lehet elkerülni, ha több tért engedünk az önkénytes adakozásnak.

Mert a forszírozott jótékonyaság versenygéssé növi ki magát, a melynek eredménye az, hogy az egyik jótékony egyesület vezetője azzal dicsekedhetik a másik felett, hogy bizony neki nagyobb kasszája van, mint a másiknak. A jótékonyaság ne ismerjen és ne dicsekedjék rekordokkal. Nem az a kérdés, mennyit adott, hanem az, hogy jó szívvvel adta-e. Erre kellene a fősúlyt fektetni.

Minden embernek, ki jót szeret tenni, meg vannak a maga szegényei, rokonsága körében. Ezekről vonjuk el, ha tehetségünkön felül az egyleteket gyámolítjuk. Ez okból is óhajtható volna, hogy az oly jótékony egyesületek, melyeknek alapjuk, vagy vagyonuk van, egy kis passzivitást tanúsítsanak a társadalommal szemben, mely soha sem volt olyan szegény mint most, mikor egyik rossz esztendő követi a másikat. Ne juttassuk oda a dolgot, hogy a társadalom szegényebbé váljék, mint az egyesületek, mert ez egyúttal a jótékonyaság csődjét is jelentené.

Bocsánatot kérek, ha a jótékony egy-

TÁRCA

Angolok között.

Irta: Szathmáry Károly.

Llangollen, november 30.

Namis véleménnyel lenne az ember Nagy-Britania lakóiról, ha azt a képet, melyet a kontinensen tartózkodó angolokról nyert, általánosítaná is egyszerűen. Az egyén lehet ugyanaz, de ha látjuk a tipikus üzletembert otthon, s a külföldi múzeumai és képtáraiban a hagyományos Baedekerrel felfegyverezve, az ellentét szembetűnő.

Ritka az a hely, hol velők az ember ne találkozónék. Többes számot írok, mert legtöbbször kényszerítik az embert, hogy vezetőjük hangos beszéde elől elmeneküljön más-hová, hol az egyéni impresszió juthat érvényre. Ez utóbbi dolog nem nagyon erős oldala az e nemzetbeli utazóknak. Rábizva magukat, Cook vállalatára, s a mindenütt alkalmazkodó vezetőkre, lehetőleg kényelmesen végeznek a látónivalókkal, de ami a Baedekeren kívül történik — pedig ilyen is van, s sokszor felette nagyon érdekes — azt rendszeren mellőzik.

Nyomat sem találni a kényelemnek hazájukban. Nem akartam Londont felemlíteni, mert

mint a legtöbb főváros, ugy ez sem fejezi ki a nép összes tulajdonságait. London, mint annyi idegen találkozó hely, nem alkalmas az igazi angol élet tanulmányozására.

Sehol sem láttam azonban oly szembe-szökő ellentétet, mint ép e városban. Mintha más légkör venné körül a City üzletekkel telt, szűk utcáit, s a West End hideg nyugalommal egymás mellé sorakozó palotáit és klubjait. Pall Mall, Picadilly és a szomszédos utcák egész sorát adják a legnagyobb fényűzéssel berendezett kluboknak. A felvételi díj 5 l.—40 l. az évi tagdíj 3 l.—15 l. közt váltakozik. Tekintetbe kell azonban venni, hogy e minden képzelhető kényelemmel felruházott klubokban a hor, étkek, kiszolgálás nemcsak kifogástalan, hanem hasonlót hiába keres az ember a legelső hotelben is.

Pedig ugyancsak tiszteletreméltó épületekben helyezkednek el az utóbbiak is. A legnagyobb a Hotel Cecil, homlokzattal a Victoria Embankment-re a Themse partján; étkezője gyönyörű kilátással a Waterloo hidra, melyen egymás hátán lassan tolikodik előre a véget nem érő ember- s jármű-áradat. A hétszáz szoba, kétszáz szalon, tánc és koncert-termekkel ellátott óriási épület egészen a Strand-ra húzódik ki, mely, talán London legnépesebb utcája, tömve remek üzletekkel, s számos színházzal.

Utazzunk azonban el Londonból. Nem egy

órai távolságot értek, mert ezen belül még minden London sferájához tartozik, hanem messzebb falura, kis városba.

Nem tudom beszélhetek-e, a mi értelmünkben vett faluról ott, hol keresve sem talál az ember földszintes házat, hol a csatornázás a gáz fel nem tűnő dolog s a hol — a forgalom érdekében minden husz lépésre egyenruhás, rendőr sétál le és fel.

Oly vidéken élek most, mely természeti fekvésénél fogva roppant hasonlít Menyháza környékére: North-Wales. Londonból jövet Ruabonban ágazik el a kettős sínpárral ellátott mellék vonal, s a Dee kies völgyén továbbvisz a tenger felé. A sziklamedrében tovasiető folyócska mentén egyik gyár a másik mellett: a sok téglagyár kellemetlen füstjét minduntalan az ember arcába csapja az Ir tengerről jövő friss szél. A vonatok egymást érik: negyedóránként jön vagy megy egy, s a délelőtti kilenc, és délután 6 órai vonat ugyancsak tömve van. A hegyoldalban az egész Birmingham-ig elhúzódó csatorna mellől gyakran hallatszik a kürtszó, az egymással szembejövő teherhajók kölcsönös jeladása. A vasuti állomáson ugyanaz a társaság ad reggelenként egymásnak találkat, hogy a különböző távolságnyra fekvő gyárak s üzletekbe eloszolva s egész estig holgozva, csak szürkületkor térjen haza.

Hogy megváltozik az élénk és zajos hétköznapi kép vasárnap. Szombaton délután —

letek irányadó köreit még egy igen fontos körülményre vagyok bátor figyelmes-sé tenni.

Egy és ugyanazon jótékony cél érdekében — igen gyakran — három-négy oldalról szólítják meg az embert. Ez a *rendszerelenség* is árt az ügynek, melynek használni akarunk. Ez a legjobb módja, hogy népszerűtlenné tegyük a jótékony-ságot. E mód által mintegy üldözve látja magát az adakozó. De kellemetlen az esetleges visszautasítás a nemes gyűjtőnek is, ki előbb-utóbb kedvét veszíti a sok kellemetlenség miatt. Ez a módszer fogja még kifejleszteni a „szemérmes gyűjtő” speciálitását, mely méltán sorakozik a szemérmes adakozó mellé. E ha még egy lépéssel tovább megyünk, ma-holnap hölgyeink nem fognak vállalkozni a gyűjtésre, mert nem lesz eszkimó, de nem lesz foka sem.

Bocsássa meg szerkesztő ur, hogy a divatos jótékony-ság ellen kissé felszólaltam. De tettem ezt az ügy érdekében, az örök igaz jótékony-ság nevében és érdekében. Higgye el, nem tettem egyebet, mint ki mertem mondani azt, mit száz meg száz ember gondol és érez.

Egy emberbarát.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 3.

A Széll-Rakovszky szenzáció hirtelen lelapadt s azok közé a szenzációk közé sorakozott, a melyekről egy légfúvásra kiderül, hogy közönséges kis incidensek voltak.

Széll Kálmán miniszterelnök már kora délután vidáman, mosolyogva lépett a házba, holott tegnap este még arról beszéltek az úgynevezelt „jól értesült körök”, hogy „Széll Kálmán hirtelen elutazott”, mert „baj van Bécsben”. — Még arról is suttogtak fontoskodva, hogy mozognak a kedves bécsi „kamarillisták”. (rettenetes szó!) És hogy horrendum dictu, az indennitást Széll nélkül kezdik meg.

Nos, mindez nevetséges valótlanságnak bizonyult.

Az ülés teljesen normális volt. Egy csomó jelentést terjesztettek be. Boda Vilmos esküdött. Szóval semmi rendkívüli sem volt, csu-

a gyár s műhelyekben munka-szünet levén — kiki elvégzi üzleti dolgait, s a vasárnapra virradó reggel, már mindent csendben s nyugalomban talál. A városokban még az étkező termek is zárdák alig némelyik nyílik meg, de csak rövid időre, étkezés idején. A vonatok gyakori fűtülése elnémul, s az istentisztelet alatt, az amugy is alaposan megritkított vasárnapi menetrend éppen szünetel.

Szívesen is marad mindenki odahaza. A kívülről is oly izléses, s barátságos házak, melyek villaszerűen jó darabon elhúzódnak az országot mentén, a legegyszerűbb embereknel is oly kényelmet s tisztaságot rejtenek magukban, mely nálunk épen nem általános. Nem csudálom, hogy a fiatal emberek is, látva a munkájokkal egyidőben jelentkező anyagi hasznót, szívesen s sokat dolgoznak.

Erre a tapasztalatra azonban mind Németország mind Hollandia, szép alkalmat ad. Tudakoljuk csak meg kik laknak azokban a szép és izléses lakókörökben, melyek a városokat mind élő övevzik körül szépen csendezett kertjeikkel, — a felelet többnyire az, hogy üzletemberek.

Szép dolog ez — szó sincs róla — de erős munkával jár melyben ur és munkás egyaránt kiveszi s ki is kell hogy vegye részét.

pán a Komjáthy Béla beszéde, a melyet figyelemmel hallgattak. Komjáthy beszéde után szünet volt.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác és Cseh Ervin miniszterek.

Az ülés megnyitása után

Münnich Aurél a bírálóbizottság nevében jelenti, hogy Hencz Hugó és Steiner Ferenc képviselőket végleg igazolták.

Széll Kálmán miniszter elnök benyújtja a múlt évi kiadásokról szóló jelentést.

Fejérváry Géza horvédalmi miniszter, benyújtja az ujoncjutalék megállapítására vonatkozó törvényjavaslatot és a honvéhadapródokról és honvédmeházáról szóló jelentéseket.

Boda Vilmos bíráló letette az esküt.

Vancsó Gyula előadó beterjeszti az igazságügyi bizottság jelentését a képviselői lakbér kiutalása tárgyában.

A gyorsírók kártalanítása.

Biró Lajos, a gazdasági bizottság előadója beterjeszti a gyorsírók kártalanítása iránt benyújtott kérvényéről szóló jelentést. Előadja, hogy az országgyűlési beszédeknek ingyen való közzététele következtében a gyorsírók jelentékeny összegtől vannak megfosztva, holott óriási munkát végeznek gondosan és minden kívánalmaknak megfelelően. A méltányosság szempontjából kéri a házat, adjon helyet a gyorsírók kérvényének és szavazza meg a kártalanítás 16.000 koronányi összegét. (Helyeslés.)

Vészi József: Pártolja az előadó kérelmét, de módosítványt nyújt be az iránt, hogy a 2 gyorsírósegéd is kapjon kártalanítási összeget. (Helyeslés.)

A képviselőház minden további vita nélkül egyhangulag megszavazta a gyorsírók kártalanítási összegét.

Az indennitás.

Komjáthy Béla az indennitást, éppoly, mint az appropriációt, bizalmi kérdésnek tekinti első sorban és épen ezért nem fogadja el az indennitást, mert a kormány iránt bizalommal nem viseltetik. Hogyan is lehetne bizalommal, mikor 1867 óta mindig politikai változásról beszéltek, holott a politika mindeddig soha sem változott, csupán a személyek. Bizonyítgatja, hogy Andrássy után az összes miniszterelnökök, még Tisza sem jelentett változást, holott ő a balközépről jött át. Széll Kálmán miniszterelnök is helyeselte minden elődjének cselekedetét, holott ő azt mondja most, hogy új rendszer van.

Politikai rendszerváltozásról szó sem lehet. Egyes dolgokban van változás, de általános dolgokban nincs. 34 éves alkotmányos éránk a hazugságok korszaka s a hazugságok rendszere.

Nem akar közjogi sérelmeket előhozni. Ezt megtették a múltban elégszer, megteszik a jövőben is. Most csak a gazdasági kérdésekről beszél, a melyeknek megoldását égető szükségnek tartja.

Szól ezután a bankkérdésről. Ez is tengeri kigyó. Soha azzal nem törődnek, hogy a magyar hitelt megerősítsék és még mindig nem látják be, hogy végre komolyan rátérjenek az önálló magyar jegybankra. A miniszterelnök elmondta egy beszélgetését a Felsőházban. Ebből a lapok nagy lármát csináltak, hogy nem lesz-e valami baj abból, hogy a miniszterelnök ezt megmerte cselekedni. Hát a magyar király szavát nem szabad tovább adni? Attér arra, hogy Magyarországnak nincs és sohasem volt külső ügyi képviselete. Nincs önértetes ember, aki meg merné mondani a királynak, hogy a magyar udvartársról hozott törvényeket hajtsa végre. A miniszterium maga sem tudja, hogy mire való, sőt a király személye körüli miniszter azt mondja, hogy nincs is mondani valója, hanem hivatkozik a múlt évi jelentésre. A belügyminiszter jelentése is semmit mondó; a magyarság érdekében semmit se tesz, mert a budapesti templomokban és börtönben még ma is németül folyik minden. A közoktatásügyi miniszter is télenkedik e téren, mikor a nemzetiségi iskolákat türi. Eltűri, hogy olyan püspököt nevezzenek ki, aki nem is tud magyarul. Miért nem járnak utána, hogy mit tanítanak

a nemzetiségi iskolákban? Nebántsvirágok lennének azok?

Attér az udvarra és kéri, mi az udvarmesteri bíróság? Hát vannak emberek, akik szabadon csinálhatnak mindent, mert nem tartoznak törvényeink alá? Ez jogrendi és alkotmányi sérelem. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A földmivélsügyi miniszter költségvetésével foglalkozva, nem tartja azt helyes agrárpolitikának, de főleg a dohánymonopóliumot itéli el, mert anélkül elsőrangú dohánykivitel állam lennének, míg így dohánytermelésünk mindegyre süllyed.

Pénzügyi politikánk állandóan rossz volt úgy kifelé, mint befelé. Szeszkontingensünk nagy részét átengedtük Ausztriának Hű képet fest Magyarországról. Ez az ország azt hiszi, hogy önálló, holott nem az, ki van szolgáltatva Ausztriának. Hadereje nincs, földmivélsés, ipara, kereskedelme pang, munka nincs, földjeink jelzáló hitellel túl vannak terhelve. Ez a sötét kép a rideg valóságot mutatja. A kormányok 1867 óta semmit se tettek a helyzet javítása érdekében, holott a hatalom kezükben volt. Nem fogadja el a kormány költségvetését. (Tetszés.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Zichy Nándor gróf nagy igazságtalanságot lát a néppárt megtámadásában. A néppárt ellen felhozott vádak teljesen alaptalanok, és a néppártnak fájdalmat okoznak. (Derűtség.)

Nem fogja megengedni, hogy az ő hazafiságukat kétségbe vonják. (Derűtség.) Ezután a szabadelvű sajtó ellen fordul, amely amikor a néppárttól ir, méregbe mártja tolat. Kijelenti, hogy a miniszterelnök hármias jelszava nem fogja visszatartani a néppártot attól, hogy a szabadelvűpárt ellen harcoljanak.

Széll miniszterelnök a főrendiházban ékes szavakban kelt a liberáliszmus védelmére. De ezzel szemben kijelenti, hogy a néppárt nem rombolni, hanem építeni akar. Nem tartja magát reakcionáriusnak (Derűtség jobbról.) sőt ő volna az első, aki a reakció ellen sikra szállana, ha az felütné fejét. Minden visszafejlesztést perhorreskál, de kéri, hogy vajon az állami anyakönyvvezetés beszüntetése visszafejlesztés volna-e, nem helyesebb volt-e az ingyenes lelkészi anyakönyvvezetés, amely az államnak 1 fillérbe se került? És a polgári házasság revíziója reakció volna-e? (Derűtség.) Hiszen ez szűlte a vallási villongást, az antiszemizmust.

Buzáth: Rászólgálnak!

Barta Odön: Tudjuk, hogy antiszemita!

Zichy gróf: Én nem vagyok antiszemita. (Derűtség.) Kijelenti, hogy tovább küzdenek, ellenfelek maradnak, de elvi alapon küzdenek. Az indennitást, mint bizalmi kérdést, nem fogadja el.

Lovász Márton a Szederkényi-frakció nevében beszélt s visszautasította az indennitást, a melyet pártja nem fog megszavazni.

Holnap a miniszterelnök felszólalásán kívül egy érdekes szűzbeszédet várnak: Vásonyi Vilmos, a Terézváros negyvennyolcas demokrata képviselője fog beszélni.

TÁVIRATOK.

A liverpooli bank csalói.

London, dec. 3. *Burge* és *Kelly*, a kiket azzal vádolnak, hogy résztvettek a liverpooli banknál elkövetett csalásban, ma megjelentek a bowstreeti rendőrbíróság előtt. Az egyik tanu vallomásából kitűnik, hogy a vádlottak a *Crédit Lyonnais*-nál lévő folyószámláikat a legnagyobb ravaszsággal arra használták fel, hogy a *Goudeit*-től kapott checkeket értékesítsék. A vádlottakat ismét visszavezették a vizsgálati fogságba.

A bur háboru.

London, dec. 3. *Kitchener* jelenti Pretóriából mai kelettel: Az egyes angol csapatrészek jelentése szerint a múlt héten elesett 88, megsebesült 18, fogságba esett 256 és megadta magát 14 bur. *Bruce-Hamilton*, *Spencer* és *Plumer* tábornokok az ermelei kerületben vonul-

nak fel az ellenség ellen. *Methuen*-nek november 25-én Nyugat-Transzváiban kisebb összejutások voltak bur csapatokkal. Oranje délkeleti részében a bur kommandók létszáma egyes kis csapatok elfogatása következtében jelentősen csökkent. *French* tábornok azt jelenti, hogy csapatai Fokföld északi részében nagy veszteséget okoztak Myburg és Fouché seregének, a mely most teljesen szét van szorva. Délnyugaton *Theron* bur parancsnok kis haderővel elmenekült a clamvilliani vasut mentén álló angol csapatoktól, de az angolok nyomában vannak.

Bloemfontein, dec. 3. (*Reuter*.) *Elliot* tábornok november 27-én Oranje északi részében elfogott 12 burt és zsákmányul ejtett 600 lovat, 100 szekert és 800 darab marhát.

Middelburg (Fokföld) dec. 3. (*Reuter*.) *Munro* ezredes november 29-én Holyroad mellett, *Ladygray*tól délnyugatra, harcba keveredett *Wesels* és Myburg bur parancsnokkal. Három bur elesett, kettő megsebesült és tizenhárom, köztük Myburg titkár, fogságba esett. Zsákmányul ejtettek az angolok 19 puskát, sok lövészt és 30 lovat.

Ráday Gedeon gróf,

mint aradi képviselő.

(Visszaemlékezés egy isgalmas választásra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3

Most, hogy eltemették a statáriális hatalom legkeményebb kezű emberét, *Ráday Gedeon* grótot, a *Rózsa Sándor* idejének volt kormánybiztosát, érdemes talán visszapillantást vetni Aradváros történetének egyik jelentőségteljes esztendejére, az 1872. évre.

Ráday Gedeon grótot ugyanis ebben az évben választotta volt Arad választópolgárainak többsége Deák-párti programmal országgyűlési képviselővé *Chorin* Ferenc balpárti jelölttel szemben nehéz és küzdelmes választás után.

Éles volt a két párt között a viszony s a Deák-párt mindenáron olyan jelöltet keresett magának, aki egyéniségénél és népszerűségénél fogva is biztosítsa a győzelmet.

Hosszu tanácskozás után *Ráday Gedeon* jelölésében állapodtak meg. *Lukácsy* Miklós pártelnök és *Tabajdy* Károly alelnök indítványozták, hogy a rablőldöző szegedi királyi biztost hozzák Aradra.

Ráday Gedeon gróf el is fogadta a jelöltséget és május 18-án vonult be Aradra programbeszédének elmondása végett. A polgárság impozáns fogadtatásban részesítette *Rádayt*, aki a „Fehér Kereszt” erkélyéről mondotta el programbeszédét.

Erre azután egész erővel megindult a választási mozgalom. A választás napját június 18-ára tűzték ki. Azelőtt mindig a főtéren folyt le a választás, de ekkor, mivel a színház építése folyamatban volt és a hangulat igen izgatottá vált, nehogy egyes tullekesülő hazafiak a színház tégláit politikai érvek gyanánt használják fel, a Thököly-térre helyezték át a választás bódéit.

A választási sátor a Thököly-tér és *Aulich* Lajos-utca sarkán levő, akkor *Kishalmy* féle ház előtt állították fel, mivel pedig nyári választás volt, az akkori központi választmány hűsítőkkel igyekezett a forróságot ellensúlyozni.

Kezdetét vette az élet-halál harc. Aki nem jött szavazni, azt elhozták; elhozták a betegágyból, a kórházból is. Szavaztak folytonosan, egész nap, anélkül, hogy csak sejteni is lehetett volna, kié lesz a többség. Feszült izgalmában volt az egész város, mikor estére kelve híre ment, hogy a választás vége beláthatatlan,

mert a szavazás lassan megy és a szavazók száma nagy. Egész éjjel folyt a szavazás. A Deák-párt irodája a Fehér Kereszt nagytermében volt, a mely állandóan zsufolásig tömve volt szavazópolgárokkal.

A 18. és 19-ike közötti éjjel esős volt, de az eső nem verte szét csak egy részét a kiváncsiaknak: a tömeg legnagyobb része kitarított reggelig. A reggel pedig nem hozta meg végét a választásnak.

Tömött sorokban szavazott mind a két erős párt. Délelőtt kilenc-tíz óra tájban a Deák-párt biztosra vette a győzelmet és frenetikus lelkesedésben tört ki. Milyen volt ez a lelkesedés, arra nézve elég csak egy mozzanatot kiemelni. Mikor a választás befejezése előtt 19-én délelőtt 10 órakor a városi dobos a Deák Ferenc-utcában a zárórát kidobolta, a választás színhelyére siető és még ma is vig kedélyű *Plesch* Hermann kiragadta a dobot a dobos kezéből és ő maga dobolta a záróra kitűzését.

Déli fél tizenkét órakor, tehát huszonhét óral folytonos szavazás után ért véget a választás. Az eredmény az lett, hogy 2307 választó szavazott le és pedig *Rádayra* 1286. *Chorinra* 1071, tehát *Ráday* 165 szótöbbséggel győzött.

Június 19-én déli fél 12 órakor, a választás lejárásakor a győztes párt választói nagy tömegben a Fehér Kereszt elé vonultak, a honnan *Ráday Gedeon*, a megválasztott képviselőt vállakra emelve vitték a Deák Ferenc-utcán keresztül a Thököly-téri választási helyiségbe. Itt *Kishalmy* Ferenc, választási elnök ünnepélyes beszéd kíséretében átnyújtá neki a mandátumot, melyet *Ráday* szíves szavakban köszönt meg.

Ráday másnap elutazott Aradról és választóit többé sem írásbeli, sem szóbeli beszámolóval föl nem kereste.

Román esperes választás Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

Boksán Mózesnek, az aradi gör. kel. román esperes-plébános viszontagságos nyugdíjaztatása által megürült esperesi széket e hó 11-én fogják betölteni. A választási mozgalom megindult az egész kerületben, a melyhez Aradon és Arad-Gájon kívül még számos község tartozik.

Nálunk Aradon vasárnap ejtették meg a szavazást, amely *Stefanucz* János jelenlegi esperes-helyettes javára dőlt el. Ő kapta a legtöbb szavazatot és pedig összesen *kilencvenet*. Ezenkívül szavazatot kaptak még: *Beles* Vazul, radnai plébános, *Petrán* János theologiai tanár és *Emánuel* Fabricius szabadhelyi lelkész.

A vasárnapi választás azonban még nem jelenti a végleges eredményt. Vagyis nem jelenti azt, hogy *Stefanucz* győzelme befejezett tény volna. A választás tulajdonképpen csak e hó 11-én fog befejeződni, amikor a *zsinati képviselők* adják be szavazataikat s végül az eredményt a szentszék erősíti meg.

Aradon kívül még a következő községek szavaznak: Arad-Gáj, Szabadhely, Csicsér, Mondorlak, Mikalaka, Tornya, Battonya, Pécska, Szemlak, Nagylak és Sajtény. E községek küldött zsinati képviselőinek szavazata lesz a döntő.

Bár az aradi választáson *Stefanucz* nyerte a nagy többséget, mégis — mint értesülünk — a többi községek inkább *Beles* Vazul mellett foglalván állást, nem valószínű, hogy a választás végeredményében ez utóbbinak fog kedvezni.

Beles ugyanis régi, kipróbált tagja a gör. kel. román egyháznak, s egy ily előkelő román vezérférfiu megválasztását a szentszék is szívesebben venné. *Beles* egyébként nem barátja a román tulzoknak, viszont őszinte híve a magyarságnak.

Az aradi választó gyűlésen *Vácán* Traján plébános elnökölt, bizalmi férfiak voltak *Onku* Miklós bankigazgató és *Rajku* Sebők takarékpénztári titkár.

A kerület élénk érdeklődéssel várja 11-ét, mikor az esperes-választás végleges eredményével tisztában lesz.

A függetlenségi-kör ujjászervezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

A negyedik év óta szünetelő aradi függetlenségi kör tagjait ma esti hat órára értekezletre hívták össze az ipartestület tanácskozó termébe, hogy a kör felélesztéséről s működésének újból való megkezdéséről tanácskozzanak. Az értekezletet *Huzó* István, mint legidősebb alelnök vezette s megnyitó beszédében fölemlítette, hogy a függetlenségi kör negyedik év óta nem adott életjelt magáról; a mai tanácskozás tárgya tehát pusztán a kör tevékenységének megindítása.

Nagy Káimán az elhunyt elnöknek, *Bauer* Gyulának szenteli néhány szót. Az ő betegeskedése és elhalálozása után a tagok egyszer sem jöttek össze s így még nem volt rá alkalom, hogy a buzgó elnök emlékét a kör méltathassa. Indítványozza, hogy a függetlenségi kör fejezze ki jegyzőkönyvileg részvétét az elnök elvesztése fölött s ezt közölje trásban az elhunyt családjával. Indítványát jegyhangulag elfogadták.

Nagy Sándor dr. az értekezlet céljáról beszélt, majd konkrét indítvánnyal állott elő. Tisztába kell jönniök a megjelenteknek, hogy az értekezletnek nem új politikai pártkör alakítása a célja, itt egyszerűen arról van szó, hogy a régebben fönnálló, de évek óta nem működő függetlenségi kör életének, tevékenységének fonlát újból fölvegyék. Nem türhető tovább a kör mostani állapota, hogy se ne éljen, se ne haljon. Mert a kör még nem szünetelt meg, fölosztatását soha ki nem mondták. Amde azt se mondhatjuk, hogy él, mert évek óta elnök nélkül van s egy mozdulattal sem árulta el életét.

S ha már új életre keltjük, szükséges jelezni a kör viszonyát a függetlenségi párttal szemben. A kör nem lehet ellenlábas a pártnak, de alárendeltje se legyen.

Indítványozza, hogy bizza meg az értekezlet a kör három alelnökét az elnökválasztó közgyűlés összehívásával, ami 14 nap alatt történjék meg s közös megállapodásuk értelmében ajánljanak az alelnökök a gyűlésen egy elnököt.

Szilvássy László dr. nem ért egyet *Nagy* Sándorral abban, hogy a kör a párttól különálló testület legyen, mert különösen képviselőválasztás idején könnyen juthatnak éles ellentétbe. Legyen a kör a pártnak egyik szerve, melyben a párt tehetősebb és intelligensebb része találkozik. A kör régi működése nem felelt meg céljának, már csak azért sem, mert olyan helyeken tartotta gyűléseit, ahol nemcsak a tagok, hanem bárkik megjelenhettek. Indítványozza, hogy a kör állandó helyiségben tartsa ezentul gyűléseit s e célra a tagok évi 5 korona tagsági díjat fizessenek. Ha a tagok rendes díjat tartoznak fizetni, akkor a kör nem maradhat alapszabályok nélkül, ajánlja tehát, hogy küldjön ki az értekezlet egy bizottságot,

mely az alapszabály-tervezetet kidolgozza, míg ezzel elkészülnek, a kör tartsa összejövetelét a régi helyen.

Müller Károly azt fejtegette, hogy a kör működése csak akkor válik népszerűvé, ha oktató és elvterjesztő missziót teljesít.

Schwarz Zsigmond a tagsági díj ellen érvelt. Hasonló szellemben szólalt föl **Mittner** József is, de **Klein** Ignác, **Avarfy** Géza, **Földesi** Lajos, **Moskovitz** Jakab és mások hozzászólása után az értekezlet elfogadta Szilvássy László indítványát.

Az alapszabálytervezet kidolgozásával megbízott kiküldöttség tagjai **Huzó** István elnökelete alatt: **Müller** Károly, **Mülék** Lajos dr., **Péterffy** Antal, **Nagy** Sándor dr., **Szilvássy** László dr., **Auszerweil** László dr., **Priegl** István dr., **Szalay** Arnold dr., **Nagy** Kálmán, **Ravasz** Imre, **Reicher** Ferenc, **Steigerwald** Alajos, **Avarfy** Géza és **Steiner** Ferenc.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Bor, színmű. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Ocskay brigádéros, színmű. (Páros bérlet.)
Péntek: Nevezetes kastély, vígjáték. (Páratlan bérlet.)
Sombat: Nevezetes kastély, vígjáték. (Páros bérlet.)

* **Gonda** László jubileuma. Huszonöt esztendeje mulott el annak, hogy **Gonda** László a színművészet szolgálatába szegődött. Ennek a negyedszázadnak jókora részét itt töltötte el Aradon, ahol igazi polgár lett. Most híre ment a városban, hogy a szintársulat mindenkitől kedvelt tagjának ezt a nevezetes időpontját megünnepli, a közönség körében is sokat beszélnek arról, mint fog a nagy közönség résztvenni ebben a jubileumban. A mit **Gonda** társai ösztökélésére sehogy sem akart megtenni, a közönség biztatására megcselekszi: a jövő hét keddjén nem pénztáros lesz, hanem színész. A pénztár előtt még a bérlők sem ünnepeletnének mind, nemhogy az ő teljes közönsége, föllép hát a színpadra, melyen ő nagyobb szeretettel csüng akárhány olyannál, akinek mámorító dicsőséget szerez ez a tüzes alkotmány. A falu rossza egyik cigányát fogja eljátszani. A cigány népszínmű címszerepét szerette volna feljuttatni régi szerepei közül, de akkor a próbák sokat vonnák el a pénztártól, mely most már az ő igazi otthona. Eljátsza a kisebb szerepet, bizonyára a közönségnek oly nagy elismerése mellett, mintha a másokban lépne föl. Az elismeréshez való érdemeket sok éven át szerezte meg.

* **A bor.** **Gárdonyi** Géza falusi történetében a közönségnek változatlanul kedve tellett mindig, a hányzor színre került. Ebben az évben először adják holnap a szokott szereposztással, melyben a népszerű darab szépségei jól érvényesültek.

* **Primadonnaháboru.** **Szozer** Ilonka debreceni vendégszereplése alkalmával primadonnaháboru keletkezett a vendégművész és **Komlóssy** Emma, a színház jelenlegi primadonnája között. **Szozer** Ilonka **Mimózát** akarta eljátszani, azonban **Komlóssy**, ki állandóan **Molly** szerepét szokta énekelni nem akart alkalmat adni az összehasonlításokra és hirtelen lemondta az előadást. Persze zavar támadt, amelyből csak **Reviczki** Etel beugrásával tettek kimenekülni. A debreceni lapok különben nagy dicsérettel írják **Szozer** Ilonka művészetéről.

* **Nevezetes kastély.** **Bisson**, a francia vígjátéknak modern atyamestere ebben a darabjában pikantéria nélkül szellemes, erősen mulató. A pénteki bemutató előadás valóságos fehér este lesz. Az újdonságban a drámai személyzet sok tagjának hálás szerepe van. **Bisson**nak **Berr** de **Turique**-kel együtt írt 3 felvonásos vígjátéka csak a múlt hóban került

színpadra a Vigszínházban, a hol most is műsoron van minden héten.

* **Primadonna-logika.** Abból az alkalomból, hogy **Fedák** Sári a Magyar színház primadonnája „nem uri embernek” nevezett egy kritikust, aki a **Fedák** magánéletének a tisztaságát szembeállította színpadi szilajságával, egy másik színikritikus megkérdezte **Fedák** Saritól hogy miképen jutott eszébe a nyilatkozatok terére lépni? **Fedák** Sári erre a következőt mondta:

— Ha én rólam azt írják, hogy kicsi az orrom, hogy kacskaca a lábam, hogy nincs hangom, hogy csunya vagyok: nem bánom, eltűröm. De az apám leányát ne bántásák, mert — akkor rugok.

* **A Magyar Könyvtárnak** most jelent meg novemberi sorozata, újabb érdekes és becses füzetekkel gyarapítva a **Radó** Antal szerkesztette kiváló vállalatot. A 260—261. szám **Jókai** Mór: *Az új földes ur* című regényét teszi hozzáférhetővé olcsó iskolai kiadásban. A kettős számot **Zsilinszky** Aladár szerkesztette s látta el igen jeles bevezetéssel és jegyzetekkel. Rendkívül érdekes füzet a 259. szám, **Galeotto** **Marzio** híres könyve **Mátyás** király találós bölcse és tréfás mondásairól és cselekedeteiről, a melyet **Császár** **Mihály** fordított, tősgyökeres, zamatos magyarsággal. Bevezetése és jegyzete teljesen megvilágítják és érthetővé teszik **Mátyás** korabeli művelődésünk történelmének ez egyik legjelentősebb forrásmunkáját. A 262. szám egy füzet **Leneau**-költemény **Feleki** Sándor kiváló fordításában s a ki a magyar verű nagy német posta legszébb verseinek az átültetésével igen derék és dicséretes munkát végzett, hiven az eredetihez és igazán költői módon szólaltatja meg **Leneau**t. A 257—258. szám **Brieux** szenzációs színművének *A vörös talár*-nak színes, magyaros fordítása, mely **Lándor** **Tivadar** tollát dicséri. — A Magyar Könyvtár teljes jegyzéke minden könyvkereskedésben ingyen kapható. Egyes számok, valamint az eddig megjelent számok egyszerre, részletfizetésre megrendelhetők **Lampel** **Robert** (**Woldianer** **F.** és **Fiai**) könyvkereskedésében, Budapest, VI., **Andrássy** ut 21.

Döntés a Kormos-ügyben.

(A budapesti vádtanács titkolódzása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3

Kormos **Adolf** kuriai bíró bűnügyében, melynek számai tudvalevőleg Aradról indultak ki a **Szelle**-cs ügy felfedezett irataiból, a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa meghozta ítéletét.

A vádtanácsban **Gáspár** bíró elnökölt, **Makucz** bíró vol az előadó, **Székely** **Ferenc** főügyész pedig a vádhatóságot képviselte. A 468. paragrafusba ütköz megvesztegetés vétsége volt a vád **Kormos** ellen, de a törvényszék megszüntette az eljárást, mert véleménye szerint csupán *fejyelmi vétség* látszik fönnforogni. A bíróság elrendelte, hogy az iratokat tegyék át a koronaügyészséghez. Az ügy most a kir. táblához kerül, mert a főügyész felebbezést jelentett be a vádtanács határozata ellen.

Tegnap még titkolták a vádtanács határozatát s a fővárosi lapoknak így nem sikerült az eredményt meg tudni. Erre vonatkozólag a **P. N.** mai száma ezeket írja:

A budapesti törvényszék vádtanácsa a közelmúlt egyik szenzációs ügyében most a diszkreciónak különös módját tanúsította. A vádtanácsnak törvényadta joga, hogy a diszkreció leplet borítsa belátása szerint az elébe kerülő ügyek tárgyalásának részleteire és határozatára. Ezt a leplet engedelmével nélkül föllebbenteni nem szabad s mi nem is vállalkozunk rá. Csak szóvá tesszük a dolgot s nem hírtatva az elintézés módját és részleteit, nyílt kérdéssé tesszük ehelyütt: micsoda nagyfontosságú ok kívánja ez ügyben a titkolódzást.

A **Kormos-ügyről** van szó. **Kormos** **Adolf** kuriai bíró ellen tudvalevően a **Szelle**-féle affér kapcsán súlyos vádak merültek fel, olyan irányuk, amelyek árnyékukat legfelső igazságosztó fórumunkra is rávethették. Aki ebben az

ügyben **Kormos** **Adolfon** kívül kompromittálva volt: **Szelle** **József** aradi ügyvéd nejeéről az aradi törvényszék határozott; megszüntette ellene az eljárást. A **Kormos** **Adolf** kuriai bíró ellen szóló vádak mérlegelésére a budapesti törvényszék illetékességét mondták ki; a budapesti törvényszék vádtanácsának kellett ennek alapján az első nagyfontosságú érdemleges döntést hoznia.

A budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa pedig a minap tárgyalta is már a **Kormos-ügyet** és — értesülésünk szerint — tárgyalásán határozatot is hozott.

Mi történt ezen a tárgyaláson? és micsoda határozatot hoztak? — ezt itt nem regisztrálhatjuk. A vádtanács ugyanis a maga tárgyalásait a nyilvánosság kizárásával tartja meg és zárt ajtók mögött hozza határozatait.

A budapesti törvényszék vádtanácsának **Csárán** **István** táblai bíró az elnöke. Ő pedig a bünvádi eljárást életbeléptető törvény huszadik paragrafusára való utasítással megtiltotta a vádtanácsban történt tárgyalásnak, a határozatnak s a megokolásnak közzétételét. A törvény megadja a vádtanács elnökének e tilalom jogát. A **Kormos-ügy** elsőfokú érdemleges elintézésének módjáról és végeredményéről annélfogva nem szólhatunk, mert azt az adott körülmények között a törvény megtiltja.

Azt azonban nem tiltja meg a törvény, hogy kritika alá vegyük, miként alkalmazta ez esetben a vádtanács elnöke a maga diszkrecionális jogát s megfelelt-e a törvény intencióinak, mikor egy ilyen, nemcsak országszerte, hanem a külföldön is meghurcolt ügyben hozott első érdemleges döntésnek nyilvánosságra való hozzászólásról van szó.

A vádtanács határozatainak a közzétételről való eltiltása a törvény intenciója szerint csak akkor lehet helyénvaló, amikor kényes egyéni érdekről, például a női becsületről, vagy kényes, esetleg nagyfontosságú állami érdekről van szó.

A **Kormos-ügyben** azonban minden érdek s első sorban legfőbb bíróságunk, a Kuria feddhetetlen tisztaságának érdeke az ellenkezőt követeli. A közzététel megtiltása tehát, melynek üdvösségét, ha a maga helyén alkalmazták, kétségbe vonni nem lehet, ebben az esetben másnak, mint megokolatlan klotürnek nem tekinthető. Mert azt csak nem lehet a tilalom oka gyanánt elfogadni, amelyet **Székely** **Ferenc** budapesti királyi főügyész felhozott, mikor a határozat közzétételének megtiltását kérte **Csárán** vádtanácsi elnöktől, ki eredetileg — úgy halljuk — hajlandó volt a közzétételt megengedni. **Székely** **Ferenc** királyi főügyész ugyanis arra hivatkozott, hogy eleget pertraktálta már a sajtó a nyilvánosság előtt ezt az ügyet, nem kell a lapoknak újabb alkalmat a tárgyalására adni.

Ebben a megokolásban van éppen döntő megokolása annak, hogy a **Kormos-ügyben** a vádtanács határozatát s ennek megokolását nyilvánosságra kellene hozni. Annýra tárgyalták ezt a kinos ügyet, oly mértékben tudomást vett az egész közvélemény a kompromittáló vádakról, melyek egy kuriai bírót a megvesztegetés gyanujába keverték, oly bizalmas leveleit olvasták a kuriai bírónak, melyeket egyik ügyfeléhez írt, hogy a közvélemény megköveteli a megnyugtatót, ha a független bíróság olyanoknak találta e vádakot, amelyek még csak komoly, további mérlegelésre sem alkalmasak. Mert ha mindjárt az első érdemleges határozat ilyen, megköveteli ennek nyilvánosságra hozását úgy a meghurcolt kuriai bíró, mint a megszólás árnyával illetett magyar királyi Kuria érdeke. Ez a legkisebb és legele-

mibb elégtétel, amit a megvádolt bírónak, a legfőbb bíróságnak s a bizalmatlansággal szaturált közvéleménynek meg kell adni.

Nem lehet és nem szabad a nyilvánosságtól elvonni oly határozatot, mely az érdekelté-nyezőknek elégtételül szolgálhat. És meg kell adni a sajtónak is a módját, hogy kihirdethesse az igazságot, — azt az igazságot, melyet a független magyar bíróság határozata annak mond e mely előtt a magyar sajtó is mindig fejt hajtja.

Ingyen kenyér!

— Ujabb adományok. —

Arad, december 3.

A mai gyűjtésről büszke örömmel számolhatunk be. A példa, mely a nyomor-
gók segítségére int, mindenfelé megteszi a maga hatását. Társulatok és egyesek, gazdagok és szegények vetekedve sietnek a jótékonyaság oltárához, hogy a maguk áldozatát lerójják.

S a mily örömet okoz egy-egy nagyobb összegű adomány érkezése, ami hatalmas lépéssel viszi előre a jótékonyaság szent ügyét, oly tiszteletet és megnyugvást kelt, mikor mások egy pár szerény ezüstkoronával járulnak az inségesek kenyéréhez. Mert mikor a kicsi pénzek is ott csengenek, csörögnek, a hová a dusak viszik az ő adományaikat, akkor nem kell féltünk a szegények sorsát. Nem szegények ők, míg a társadalom szerető karjai támogatják őket, nem veszendők még az ő reményeik, mikor maguk a szerényebb anyagi javakkal megáldottak is segítségükre sietnek.

— Ne hagyjuk őket, a kik nálunknál is szegényebbek! . . .

A mai adományok között egy *kétszás koronás* összeg vezet. Az *Aradi és Csanádi Egyesült-Vasutak* jóvoltából került ez a tekintélyes summa az ingyen kenyér céljaira. Vajha minél több közintézmény követné a nemes jótékonyaságnak, az emberbaráti érzelmeknek ily nagyszerű módon való nyilvánulását.

Husz koronás adományokat kaptunk *Köpf János dr.* és *Mittler Izidor dr.*-től, tíz koronát a hazafias szellemű, derék *Kossuth-asztaltársaságtól*, mely a humanitás munkájából is kikéri a maga részét és végül *Brück Gyula dr.*-től.

Ezen kívül több kisebb összegű adomány érkezett be olyan adakozóktól, a kik nem nevezték meg magukat.

A begyűlt összeg kimutatása itt következik:

	Korona
Arad Csanádi Egyesült Vasutak	200.—
Köpf János dr.	20.—
Mittler Izidor dr.	20.—
Kossuth-asztaltársaság	10.—
Brück Gyula dr.	10.—
N. K.	2.—
N. N.	1.—
N. N.	1.—
N. N.	1.—

Mai gyűjtésünk eredménye . . . 265.—
Hozzáadva a tegnap kimutatott 708 47

Eddigi összes gyűjtésünk . . . 973 47

Az adományokat a *kiadóhivatal* címére kérjük küldeni.

Gyűjtőívvel mindenkinek, a ki hozzánk fordul, szívesen szolgálunk.

SPORT.

— A kisjenői vadászatok. *József* főherceg és főúri kísérete tegnap a Feset-pusztán rendezett pászta-vadászatot. Terítékre került 729 nyul. 43 fogoly, 1 őz és 3 különféle vad. A főherceg délután öt órakor, vendégei pedig háromnegyed 7 órakor tértek haza a vadászatról. — Holnap *Feketegyarmat* község határában rendezik a vadászatot, amely elé azért néznek nagy érdeklődéssel, mert a vidéken most nagy *hósvadás* van s ezért kilátás van arra, hogy duvadak is kerülnek puskacsőre. *Koburg Fülöp* herceg ma este érkezett meg Kisjenőre.

Sándor király és a sógornője.

(A szerb királyi pár válásának oka.)

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, december 3.

A napokban *Draga királyné* öngyilkosságának nyomában az a hír kelt szárnyra, hogy a szerb királyi pár válófélben van.

A belgrádi laptudósítók azt írják, hogy a király tényleg válni akar *Draga* hitvesétől, úgy tesz, mint az apja. És azt is írják, hogy van neki piros keszkenője és barna szeretője, a neve nem *Artemizia*, aki miatt apja, *Milán király* elvált *Nataliától*, hanem a szép *Jelena*, aki vele lakik a palotában s hercegnőnek hivatalja magát és akit el akar venni feleségül, ha megszabadul mostani nejétől. S ez az udvari dáma méltó utódja lesz *Drága királynénak* a szerb trónon, mert hisz huga.

Okul pedig a szerb *Jupiter* kegye változásának azt adják, hogy a tíz évvel öregebb asszonynak sem első férjétől, sem tőle magától, sem semmiféle módon nem sikerült szert tenni egy kis fiura. A világ leghíresebb doktora sem segíthettek s a gyermekcsempésző vénasszonyok tanácsa sem tudta másállapotát eredményhez juttatni.

Most *Sándor király* azt próbálja: nem lenne e *Jelena* szerencsésebb? De *Junó asszony* félti fiatal férjét és koronáját s nem akarja megengedni sem azt, hogy urának háremje legyen, mint a szultánnak, sem pedig azt, hogy más legyen az anyakirályné, ha ő nem lehet. Szerbia pedig várandós, hogy mi lesz hát vele, hol születik neki valamilyen trónörökös.

A válás okairól a következőket írják:

A belgrádi konakból egyre több olyan hír szivárog ki, a melyek bizonyítják, hogy *Sándor király* házassága nem boldog. Ha e hírek kienlencizedrésze pletykaszamba megy, még akkor sem lehetetlen, hogy *Sándor király* esetleg válni akar mostani feleségétől.

Házassága szerelmi házasság volt, boldoggá, talán szerencsésé is csak e szerelem tudta volna tenni. A belgrádi hírekből azonban arra lehet következtetni, hogy ennek a szerelemnek legalább az ifjú király részéről vége van. Vége van pedig azért, mert *Sándor király*, a ki még nagyobb barátja a nőknek, mint atyja volt, mást szeret. *Draga királynénak* ugyanis nemcsak férfi-, hanem nőtestvérei is vannak, a kik eddig nem igen adtak életjelt magukról.

Az idősebbik, a ki a királynénál is öregebb, egy belgrádi bank igazgatójának a felesége. Még akkor ment férjhez, a mikor a *Lunjevica-család* a világ előtt az ismeretlenség homályába volt burkolva. A szíve mélyén azonban, úgy látszik, épp úgy meg volt a nagyra vágyás, mint testvéreinek, a mostani királynénak. Eltemette azonban magasra törő vágyait, a melyek testvére férjhezmenetele alkalmával elementáris erővel éledtek föl.

A bankigazgatóné egyszerre közönségesnek találta a maga körét s mindent elkövetett arra nézve, hogy a trón fényének sugaraiban

sütkérezhessen. Bejutott a konakba, ott panaszkodott, hogy a férjével nem egyezik össze, mert az igen egyszerű üzleti ember, nincs semmi ambíciója, s hogy nem tudna az udvari társaságban forgolódni. Ezért boldogtalan ő, az asszony, ezért el is hagyta férjét, s eljött a konakba.

Sándor király szívesen fogadta sógorasszonyát s résztvevő szível hallgatta meg a panaszát. Már ez nem tetszett *Draga királynénak*, a ki nagyon féltékeny természetű, annál kevésbbé vette jónéven királyi férjének, a mikor az a fiatalabb sógornő, *Jelena* hercegnő iránt is igen meleg érdeklődést kezdett tanúsítani. *Jelena* hercegnő szép, süldő leánya, okos szemével, lecsüngő dus gesztenyebarna hajával, korát meghaladó fejlettségével s élénk temperamentumával igen figyelemreméltó jelenség. A király őt is szeretettel fogadta, a mi nem csoda, hiszen ráér a családjával és az atyafiságával foglalkozni, mert igen zárkózott életet él, nincs semmi szórakozása sem a konakon kívül.

Bármily hevesen lobogjon is azonban *Draga királyné* szívében a féltékenység lángja, arról — mint Belgrádban beszélnek — szó sem lehet, hogy a király a sógorasszonyai miatt válják el a feleségétől.

A nép különben nem veszi nagyon komolyan a király kalandjairól szóló pletykákat, a melyek még nem kimélték meg egyetlen *Obrenovicsot* sem. A mikor *Milán királyt* szerette népe, megbocsátott neki mindent. A boldogult király gyakran udvari fogaton hajtattott a konakból legjobb barátjára, *Artemizia* látogatására. A fogat a kapu előtt maradt állva s lassankint nagy néptömeg csoportosult körülötte, a mely azután a kijövő királyt lelkesen megéljenezte.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az izraelita nőegylet népkonyhája.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Arad, december 3.

Vasárnap nyílt meg az aradi izr. nőegylet népkonyhája csöndben, minden ünnepélyes formáság nélkül.

Az első ebéd kiosztásánál *Neumann-Fürst* Mária elnöknő mellett *Keller Izsoné*, dr. *Lamberger Lajosné*, *Gyurkovics Marianna*, dr. *Somogyi Gyuláné*, *Tenner Józsefné*, *Tolnay Jánosné* és *Vajda Lajosné* buzgólkodtak.

Kicsinyek, öregek egyaránt nagy számban jelentek meg az első ebéden; a diákok külön szobában étkeztek. Az egyesület népkonyhájának tavaly *kétszáznál több* látogatója volt, de az idén még többre lehet számítani.

Ez a népkonyha egy régi patriarchalis szokásnak veti lassanként végét. Ugyanis szokásban volt eddig, még pedig leginkább a tehetősebb családoknál, hogy egy vagy több szegénytanulót a hét valamelyik napján vendégül láttak. Ez az ugynevezett vándorkoszt, vagy a hogy Aradon nevezték: a diák „napokat evett” mert mindennap másutt kapott ételmelet.

A jótékonyaságnak ezt a fajtáját most főlegessé teszi az izr. nőegylet népkonyhája, amely évről-évre megizmosodva, sikeresen dolgozik a szegény tanulók ellátása érdekében, s népkonyhájában mindig több és több szegény tanulót táplál.

Most már hetedik éve annak, hogy az egyesület ezt az intézményt fönntartja. Es valahányszor beköszönt a nyomor idősaka: a tél, megnyílik a népkonyha s meleg ételek gőze párolog benne az elhagyatottak vigasztalására.

(*) A jótékony bur-asztaltársaság. Az aradi bur-asztaltársaság vasárnap tartott rendes választmányi ülésén elhatározta, hogy 100 korona segélyt oszt ki elaggott, elszegényedett és munkaképtelen iparosok között, kik Aradváros területén iparjoggal bírtak és iparos segédmun-

kások közt, kik az asztaltársaságnak tagjai. A kik a segélyre számot tartanak, lakásaiknak pontos jelzésével küldjék kérvényüket e hó 15-éig Szilágyi Jakab elnökhöz (Haltér 2. szám.)

TANUGY.

(—) Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Mihelics Károly makói állami főgymnasiumi ideiglenes rendes tanárt rendes tanári minőségében véglegesen megerősítette.

Szeged nem szaporítja

a városatyái számát.

(A lezavazott belügyminiszteri rendelet.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 3

Érdekes fordulat állott be ma a városatyák számának növelése érdekében megindított akció ügyében. Nem kevesebb történt, mint hogy Szeged város, ahonnan a mozgalom tulajdonképpen kiindult, lezavazta azt a belügyminiszteri rendeletet, amely épen a szegedi esetre vonatkozólag elvileg is döntött a városatyák számának szaporítása mellett.

A szegedi közgyűlés, amely ez esetben kivételképpen csak két napig tartott, (tudvalevő, hogy Szeged múlt havi közgyűlése szakadatlanul épen hat hétig folyt) igen viharos volt s tegnap éjjel után ért véget. Lefolyásáról a következő tudósítás szól:

Tudvalevő, hogy a városok törvényhatósági bizottsági tagjainak számát Szeged kezdeményezésére a vidéknek igen sok városa szaporítani akarja.

Megindult a mozgalom az egész vonalon s első sorban épen Arad, majd ezután Pécs, Temesvár és Nagyvárad kezdett foglalkozni a belügyminiszter elvi jelentőségű döntése folytán az eszmével.

S most már, mikor a mozgalom ilyen általános lett, megtörtént az a furcsa eset, hogy épen a kezdeményező Szeged hagyta cserben a városatyák szaporításának eszméjét.

Szeged város köztörvényhatósága ugyanis, mint tudósítónk táviratozza, két napon át tartó közgyűlésen tárgyalta a belügyminiszternek a törvényhatóság újra alakítása tárgyában az 1886. évi törvény alapján kiadott rendeletét, mely szerint a törvényhatóság az eddigi 280 tag helyett az időközben megnőtt népesedés számárányához képest 400 taggal alakíttassék meg.

A miniszteri rendelet ellenében Fillich Kálmán és Róssa Izsó azt vitatták, hogy a miniszter törvénytárgyalata téves, mert az 1892. évi Szapáry-féle közigazgatási törvény fölfüggesztette az 1886. évi törvény rendelkezéseit.

Polczner Jenő országgyűlési képviselő és a belügyminiszter rendeletének több pártolója, a rendeletnek az 1870. évi törvényen alapuló törvényessége mellett harcoltak. A törvényhatóság közgyűlése tegnap késő éjjel ért véget. A megejtett szavazásnál a köztörvényhatóság 18 szótöbbséggel elhatározta, hogy a kibocsátott belügyminiszteri rendeletet nem veszi tudomásul, sőt az ellen úgy a belügyminiszter, valamint az összminiszteriumhoz és az országgyűléshez feliratot intéz és a külsőben levő választásokat e rendeletre való tekintet nélkül december 15-én megtartja.

Az ügy elvi fontosságához szó nem fér, mert — mondja tovább a távirat —

Aradon, Nagyváradon, Pécsen, Temesvárott a belügyminiszter döntése alapján szaporítani készülnek a képviselőtestület létszámát.

Kétségtelen, hogy az egész ország lázas kíváncsisággal néz most a további fejlemények elé. Különös érdeklődés kíséri az eseményeket itt Aradon, melynek törvényhatóságához Avarfy Ferenc bizottsági tag tudvalevőleg már benyújtotta indítványát a városatyák létszámának a belügyminiszteri döntés értelmében való szaporítása érdekében.

Lapunk tegnapi számában közöltük azon adófizetők neveit, akik a városatyák számának megszorítása esetén virilis jogon a törvényhatóságba bejutnak.

Ezen névsor helyesbitésekép közöljük Rozsnyay Kálmán törv. biz. tag levelét, melyet hozzánk intézett a következőkben:

Az Aradi Közlöny mai 277-ik számában egy cikk foglaltatik, mely a városatyák szaporításával foglalkozik. Többek közt említi a cikk, hogy a miniszteri rendelet értelmében még 62 törv. hat. biz. tag választható, illetve ennek a fele virilis jogon jutna be. Az ily módon bejutó virilisták jegyzékét közli is becses lapja, és azok közt öcsém és az én nevemet is.

Ez azt hiszem tévedés, mivel mi már mind a ketten 3 év óta tagjai vagyunk a törvényhatósági bizottságnak virilis jogon és kérem félreértések elkerülése végett ezt becses lapjában helyreigazítani.

Szíves jóindulatát előre is megköszönve, maradok kiváló tisztelettel

Rozsnyay Kálmán,
gyógyszerész.

HIREK.

A kulturpalota tervpályázata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 3.

A Hazánk című fővárosi estilap mai számának egy közleményében szóvá teszi az aradi kulturpalotára hirdetett pályázat ügyét s a zsűri határozat meghozatalának állítólagos késlekedését, valamint ennek okait.

A H—k közleménye így szól:

Az építő-ipar mentő-akciójában, mint Aradról írják nekünk, Aradváros is részt akart venni a kulturpalota építésével, de oly módon, mely inkább kárára szolgált az építészeknek, mint hasznára. A pályázatot még tavaszkor írták ki, megállapították a költségeket is, melynek felét a város, felét pedig a kultuszminisztérium viseli s megállapították a pályázati feltételekben azt is, hogy a zsűri határozatát ezt év szeptember hó 1-én teszik közzé.

Az építészek persze örömmel kaptak az alkalmon, sokan nyújtottak be tervet, pénzt és időt áldozva, de a zsűri határozata még ma is késik, pedig a kitűzött idő már közel három hónapja letelt. Ennek a késedelemnek azonban mélyebben fekvő oka van.

A tervek közt ugyanis van egy jól beprotezzált darab, mely konstrukciójában is hibás és melynek kivitele éppen kétszer annyiba kerülne, mint amennyit a pályázat előír. Ezt akarja a zsűri mindenáron kitüntetni az első díjjal s hogy ítéletét előkészítse, azt hirdeti, hogy csupán ez a terv felel meg a pályázat intencióinak, mert földszintre helyezte az előírt kegyeletes jellegű Pantheon, melynek eredetileg az volt a rendeltetése, hogy itt őrzik a tizenhárom aradi vértanu relikviáit és október 6-án ezen helyiségben emlékünnepet tartanak.

A zsűri ugyanis utólag azt határozta, hogy a program ellenére az aradi vértanuk tete-

meit is ezen Pantheonban fogják eltemetni. Eltekintve a kegyelet ezen szokatlan módjától, ezen utólagos terv már közegészségügyi szempontból sem vihető keresztül, mert nincs az a hatóság, mely megengedhetné a muzeumba való temetkezést.

Ami a díjazásra ajánlott terv költségvetését illeti, az éppen kétszer akkora, mint a mennyire a pályázat előírja s így igazság szerint nem is kerülhet a zsűri felülvizsgálása alá, mert a feltételek negligálása kizárja a tervet a pályázatból. Hisz épp az a célja a nyilvános pályázatoknak, hogy az kapja a díjat, a ki az adott viszonyok és költségek szem előtt tartása mellett legjobban oldja meg a kérdést.

Ezeknek figyelmen kívül hagyása mellett a terv teljesen értéktelen.

— Szerelm és etikett. Már négy hete, hogy jelentettük Frigyes királyi herceg és Izabella királyi hercegnő legidősebb leányának: Mária-Krisztinának, közellevő eljegyzését Salm-Salm Emánuel herceg, porosz testőr ulánuszredbeli hadnagygyal. Most azt írja pozsonyi tudósítónk, hogy az eljegyzés hivatalos kihirdetését azért halasztják oly sokáig, mert bizonyos vagyoni kérdések, amelyekre nézve a vőlegény családjával tárgyalások folynak, még elintézésre szorulnak. Ugy hallatszik, hogy leginkább a Salm-Salm-féle majorátusnak Emánuel herceg számára leendő átengedéséről van szó. A majorátus mostani tulajdonosa Emánuel hercegnek nagybátyja, Lipót herceg, kinek felesége Croy hercegnő, Izabella királyi hercegnő unokahuga. — Ez a házasság gyermektelen maradt. — A majorátusi jogok átengedésére Károly hercegnek, Lipót nőtlen testvéröccsének beleegyezése szükséges. — Azonfelül bizonyos etike-t-kérdéseket kell elintézní. Így többi közt azt, vajjon Mária Krisztinának, mint Salm-Salm herceg feleségének jár-e királyi fenség cím. Nehézséget e részben az a körülmény okoz, hogy a herceg édesanyja nem származik hercegi vérből, hanem egyszerű Lütfow grófné.

— A király szüretje. Ő Felségének a tarcal-tokaji hegyeken nagy kiterjedésű szőlője van, a hol a napokban fejezték be a szüretelést. Ez évben a királynak 689 hordó szinbora, ezenkívül 82 hordó puttonos asszubora, 3 hordó essenciája termelt.

— Apróságok a hollandi királynőről. A hollandi királynőnek a sétatocsizás egyik legnagyobb kedvtelése s alattvalói nem hiszik el addig, hogy egészséges, míg nem látják kikocsizni. Rendesen csak egy udvarhölgy kíséretében kocsizik, s bár nagyon jószívű, de sokat tart királynői méltóságára. Egyszer egy tiszttel találkozott, ki udvarhölgyének a testvére volt. Katonás köszöntését kegyes mosollyal és fejbólitással fogadta, de észrevette, hogy az udvarhölgy is bizalmasan int a kezével.

— Kedvesem, nagyon lekötözte, ha rokoni ömlengéseiről letenne akkor, mikor szerencséje van engem kísérhetui, — mondá hidegen az udvarhölgynek. Mikor hazatértek, megbánta ridegségét s az udvarhölgyet megengesztelte ugyan egy szép ékszerrel, de ezt a leckét aligha felejtette el. A királynő nagyon lelkiismeretes uralkodó. Semmit alá nem ír, amiről nem referálnak, vagy rövid kivonatot nem készítenek neki. Ezt a pontosságot az elhunyt angol királynőtől tanulta, ki ettől az elvtől soha el nem tért, noha napjában 200 okmányt kellett aláírnia. A királynő azelőtt csak az anyjával étkezett. Mióta azonban férjhez ment, anyján és férjén kívül rendesen három udvari méltóság és három udvarhölgy is részt vesz az ebéden, hol a királynő mindig szemközt ül a férjével.

— A legérdekesebb közgyűlés. Az immár végéhez közeledő 1901-ik évben nem volt

Aradváros törvényhatóságának olyan érdekes közgyűlése, mint a december havi lesz. Természetes, hogy a gyűlés legkiemelkedőbb pontja a *polgármester-választás* lesz. Ezzel van némi összefüggésben *Műlek Lajos dr.-nak* egy indítványa, mely arra vonatkozik, hogy a polgármester-választás folytán üresedésbe jövő *más tisztségviselői állásokat* ne a december havi, hanem a *január hónapban megtartandó közgyűlésen* töltsse be a törvényhatóság. Tárgyalás alá kerül továbbá *Avarfy Ferenc* indítványa a *városatyák számának szaporítása és a választókerületek új beosztása* tárgyában; végül *Zilahi Gyulának*, az aradi színház új igazgatójának kérelme a színházi bizottság jelentésének formájában az aradi színháznak „*Aradvárosi Nemzeti Színház*” névvel való ellátása iránt és a színházi bizottság jelentése a városi színházak bérelte tárgyában *Zilahi Gyulával* kötött szerződés jóváhagyása iránt. A közgyűlés, mint a lapunk más helyén közölt sorrendből kitűnik, *e hó 11-én*, szerdán lesz.

— **Az angol király koronázása.** Londonból táviratozzák a *M. T. Irodának*, hogy a *Westminster Gazette* értesülése szerint a koronázást 1902. június 26-ára tűzték ki.

— **Makó diszpolgárai.** A város képviselője nemrégiben *Hegedüs Sándor* kereskedelmi minisztert, *Meskó Sándor dr. főispánt*, *Justh Gyula* orsz. képviselőt és *D'Orsay Olivér gróf*, volt mezőhegyesi parancsnokot Makó város diszpolgáiraivá választotta meg. A kitüntetésről szóló okmányokat elkészítette a város s holnap küldöttség utazik föl Makóról Budapestre az átadás végett. Az okmány átnyújtása *Hegedüs Sándor* kívánatára az ő magánlakásán lesz, a hol *Justh Gyula* és *Meskó Sándor dr. főispán* is meg fognak jelenni s e célból *Meskó főispán* már tegnap Budapestre utazott. A küldöttség ezután *D'Orsay grófot* fogja fölkeresni az okmány átadása végett.

— **Pör az új győri püspök ellen.** Bécsből telefonálják, hogy *Steiner Hugó* építőmester 34.800 korona erejéig pört indított *Széchenyi Miklós gróf győri püspök* ellen bizonyos tervekért és költségvetésekért, a melyeket *Széchenyi nála* mint a *Pázmáneum* rektora rendelt. A polgári törvényszék elutasította az építőmester keresetét azzal a megokolással, hogy *Széchenyi* csakis rektori minőségben érintkezett *Steinerrel*, ennek a *Pázmáneummal* szemben való követelése pedig *Steiner nyilatkozata* szerint feltétlenül ki van elégitve. Személyes ígéretet vagy épen fizetési kötelezettséget azonban *Széchenyi gróf* nem vállalt.

— **Eljegyzés.** *Biszerszky Iván* Biharvármegye fiatal árvaszéki ülnöke, múlt hó 27-én tartotta eljegyzését *Vertán Irénkével*, *Vertán Etele* csanádmezei földbirtokos és neje *Vertán Piroska* leányával.

— **Az első szabad Liceum.** Holnap, szerdán délután 5 órakor lesz az első előadás a *felső kereskedelmi iskola* disztermében. *Kara Győző* tanár fogja felolvasni ily című dolgozatát: „*Valászl és politikai küzdelmek a XVII században*” Jegyek kaphatók a főtéri könyvkereskedésekben és az előadás megkezdése előtt a pénztárnál.

— **A hollandi főkonzul.** *Vilma* hollandi királynő elfogadta a budapesti németalföldi főkonzulnak, *H. I. B. van Royen-nak* ez állásáról való lemondását. A budapesti németalföldi főkonzulátus ideiglenes vezetésére *dr. Graner Ernő* ügyvéd kapott megbízást.

— **Vasut Tordától Brádig.** *Beteg Ferenc* gyéresszentkirályi lakos Tordától Brádig vasutat akar építeni. Ennek az újdonságnak egy kolozsvári lap, valószínűleg a miniszteri leirat nyomán, így tekeri ki a nyakát:

„A kereskedelemügyi miniszter *Beteg Ferenc* gyéresszentkirályi lakosnak az államvasutak *Torda* állomásától *Topánfalváig*, esetleg folytatólag *Brádig* vezetendő szabványos nyomtávolságú, gőzmozdonyu, helyi érdekű vasutvonalra hivatali elődének 1898. évi július hónap 26 án megadott és a múlt évi május hónap 1-én kelt rendeletével keskeny nyomtávú vasut tervezésére való kiegészítés mellett meghosszabbított előmunkálati engedély érvényét jelen rendelethez keltétől számítandó további egy év tartalmára újból meghosszabbította.”

— **Uj anyakönyvvezető helyettesek.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Csanád vármegyében* a *battonyai* anyakönyvi kerületbe *Losonczy János* segédjegyzőt, a *tornyai* pedig *Hegedüs Pál* segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és őket a házassági anyakönyvvezetéssel és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Ugron Gábor** megtartja mandátumát. Az egykor véresszáju rabonbánnak ugyancsak meggyült a baja mostanában. Még biztos kerületéről is csaknem le kellett mondani agyagi ügyei miatt, a melyek veszedelmesen összetoronyosultak a feje fölött. Képviselői körökben most azt beszélnek, hogy *Ugron* lemondása még sem bizonyos, mert valószínűleg sikerül ügyeit rendezni, s ez esetben megtartja mandátumát.

— **„Arad” gőzös.** *Fiuméből* írják: Két magyar gőzös indult el tegnap *New-Castleból* *Fiuméba*. Az egyik az *Adria-társaság* *Arad* nevű 6000 tonnás hajója, a másik a *Magyar-Horvát* társaság számára készített *Gödöllő* nevű hajó. Az utóbbit dalmáciai gyorsjáratra fogják alkalmazni.

— **Rácsok Gyula** anyja öngyilkos. Megirtuk vasárnapi számunkban, hogy *Rácsok Gyula*, a budapesti Operaház és Nemzeti Színház főkönyvvezetője egy bécsi fogadóban öngyilkossá lett. A tragikus esetnek még tragikusabb az utójátéka. Mikor *Rácsok* ősz édesanyja megtudta fiának tettét, idegrohamba esett, elájult és rövid szenvedés után meghalt. Az anyaszív megtört a fiának sorsán való fájdalomban — A bizottság, mely a *Rácsok* irodájában és lakásán vizsgálatot tart, még nem készült el a munkájával s így nem állapíthatja meg hitelesen, vajjon elkövetett-e valami visszaélést, szabálytalanságot, vagy mulasztást. *Rácsok* öngyilkosságának valószínű okáról a következőket írják:

Rácsok Gyulát, aki a Nemzeti Színház nagy bérházának jövedelmét kezelte, a volt *Szikszay* féle vendéglő bérőjének, id. *Szikszay* *Ferencnek* halála után felkereste egy ismert budapesti kereskedő és nagy titokban ajánlatot tett neki. Az illető kereskedő, — *V. M.* a neve — ki szerette volna bérelni a szép helyen levő vendéglőhelyiséget, hogy oda áthelyezze üzletét és *Rácsokot* arra kérte, hogy járjon közbe az árlejtésnél az ő javára. A főkönyvvezető — megfelelő jutalomdíjért — határozott ígéretet is tett a kereskedőnek s ez átadott a protektorak ezerötszáz forintot készpénzben. *Rácsok* azonban nem tudott eleget tenni a kötelezettségnek. Az intéző-bizottság kimondotta, hogy azt a helyiséget csakis vendéglősnek adják bérebe, már csak a Nemzeti Színház látogatóira való tekintettel is, kik így közelben meleg vacsorához jutnak az előadás után. Így történt. A helyiséget az ajánlattevők közül *Ehm János* nak adták oda. Erre a kereskedő visszakövetelte a pénzt. *Rácsok* a pénzt időközben elköltötte, sokat vesztett kártyán és a turfon is, sehogy sem tudta visszaadni a jelentékeny összeget. Adott helyette egy kétszáz forinttal nagyobb összegről, vagyis ezerhatszáz forintból szóló váltót. Egyben azt ígérte, hogy modot fog keresni az *Ehm János* kitérására és jótállott érte, hogy ez a legközelebbi alkalommal, rövid időn belül meg fog történni. A terv azonban nem sikerült. A kereskedő fenyegetőzött, *Rácsok* pedig látva, hogy nincs reménye a pénz

visszatérítésére, a szegény elől a halálba menekült.

— **Baleset a képviselőház előtt.** A képviselőház előtt, a Sándor-utcában ma délelőtt tizenkettőfél órakor baleset történt. — *Pekár Gyula* országgyűlési képviselő a Házba igyekezett egy egyfogatu bérkocsin. A kocsi sebesen hajtott be a Muzeum-körutról a Sándor-utkába és beleütközött egy szembe jövő fiakkerbe. Az összeütközés következtében *Teller Ferenc* az egyfogatu kocsisa a bakról leesett és fejére zuhanván, eszméletlenül terült el a kövezeten. A segítségül hívott mentők agyrázkodást állapítottak meg. A szerencsétlen embert a Rókus-kórházba szállították.

— **Esküvő.** *Kende* *Arthur*, a magyarát-ménesi borszövetkezet hivatalnokja e hó 17-én tartja esküvőjét a nagykanizsai izr. templomban *Fischer Irén* kisasszonnyal.

— **A Biedermann-család tragédiája.** Egy távirati jelentés alapján megirtuk már, hogy *Biedermann*, Winterthür város levéltárosa a Lago Maggiore-n egy csónakban agyonlőtte feleségét, és leányát, azután egy lövéssel véget vetett a maga életének is. Egy zürichi távirat most bővebb részleteket juttat hozzánk e katasztrófáról. E szerint *Biedermann* családjával együtt Locarero-ból evezett ki a tóra a végzetes nap délutáni három órájakra és hogy tettét nem pillanatnyi elmezavarban követte el, bizonyítja, hogy csónakbaszállása előtt 600 frankot adott át a vendéglősének számlája kiegyenlítésére. A szerencsétlen áldozatoknak rettenetes lehetett a halálküzdeme, a mit abból következtetnek, hogy az egyik holttesten őt, a másikon pedig kilenc lövés sebe látszott. Azt hiszik, hogy *Biedermann* az vitte szörnyű tetteire, hogy már régóta ideges depresszióban szenvedett.

— **Pályi Ede dr. állapota.** A párbanban megsebesült szerkesztő állapotában néhány nap óta a leghatározottabb javulás állott be. A golyót ugyan még nem távolították el testéből; de már annyira jobban érzi magát, hogy látogatóit maga fogadja a betegszobában. Felgyógyulásának orvosai teljes reménnyel néznek elébe.

— **Bresci bűntársa.** Megirtuk már röviden, hogy a királygyilkos *Bresci* egyik bűntársát *Luigi Granottit* a milánói törvényszék in contumaciam életfogytiglani börtönre ítélte. Az elítéltről a következő újabb részleteket írják az olasz lapok: *Granotti* 1867-ben született Piemontban. A merénylet napján gyalog szökött meg Monzából Gressoneybe, szülőfalujába. Itt *Busseti* nevű barátjának elmesélte a gyilkosságot és bűnrészességét. Majd Svájcba menekült s onnan Amerikába, hol jelenleg is tartózkodik s a honnan nem adják ki.

— **Letartóztatott vendéglős.** Pozsonyban letartóztatták *Meixner* *Gusztáv* vendéglőst azon gyanu alatt, hogy *Budapest* *Bornemisza Gyula* huszárkadétnak adva ki magát, 6000 koronára hamisított letéti könyvecskével becsapta az osztrák bankot.

— **Tolvajok Agrison.** Agris községben beütött a tolvaj-szezon. A napokban *Motorka* *Romulusz*, *Tomuc* *Janos* és *Schauer* *Gáspár* kárára történtek lopások, melyeknek tetteseit *Popa* *Juon* községi rendőr ügyesen kézrekerítette.

— **Leleplezett vőlegény.** Egy gazdaember leány-nőzöbe vitte gyöngöelméjű fiát, de előbb a lelkére kötötte, hogy a viláért meg ne szólaljon, mert amint mondotta:

— Megtudják, milyen buta vagy.

Úlnak-úlnak a vendégek. A legény állta a parancsot és a viláért meg nem szólalt volna.

A jövendőbelije az édesanyja mellett ült, oda sugott az anyja fülébe:

— Édesanyám, de buta egy legény ez.

De már erre a legény is megszólalt:

— Édesapám! Már tudják!

— A vonat elé feküdt. *Kopácsy* János szombathelyi pósta és távirda segédtiszt ma a vonat kerekéi elé vetette magát. A robogó vonat elgázolta *Kopácsyt*, a ki nyomban meghalt. A fiatal ember szerelmi bánatában követte el az öngyilkosságot.

— Nemzetközi hajós gyűlés. Párisban tegnap *Roux* Charles képviselő elnöklése alatt Európában összes hajózással foglalkozó államainak kiküldött képviselői gyűlést tartottak, amelyen a nemzetközi hajózás főbb hibáit tárgyalták. A gyűlésen Magyarországot *Kuranda*, az *Adria* hajózási társulat igazgatója képviselte, ki először jelenvén meg ilyen konferencián, mint Magyarország képviselője élénk ovációkban részesült.

— Mormon-vallás a hadseregben. *André* francia hadügyminiszter a napokban egy katonának adott kegyelmet, a ki már több ízben volt kétféle várfogságra ítélve. A francia származású katona pár évig Amerikában volt, hol a mormon vallásra lépett. E vallás, ép úgy mint a nazarenus, tiltja a fegyverhasználatot. Amint az ifjú hazajött Amerikából s bevonult a katonasághoz vonakodott fegyvert kézbe venni ezért elítélték. Most hogy a börtönből kijött, ismét csak vonakodott vallási törvényeit áthágni. Bezárták volna újól, de a hadügyminiszter megkegyelmezett neki s hazaküldte.

— Új társúgyvédők. *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselő és eddigi helyettese, *Tahakovits* György dr., ki a napokban tette le az ügyvédi vizsgát, társas viszonyba léptek.

— Gyógyszertár vizsgálat. *Posgay* Lajos dr. városi főorvos tegnap *Ottvós* Dániel dr. körzeti orvos kíséretében megejtette a szokásos vizsgálatot a *Rozsnyay* gyógyszertárban. A vizsgálat kiterjedt a berendezésre és a szerek minőségére. A raktárhelyiségek célszerű berendezését a főorvos megdicsérte, nemkülönben elismeréssel volt a szerek minősége iránt, melyek kifogástalanok. Azonkívül érdeklődéssel nézte a sterilizált gyógyszörpöket, melyek ilyen módon soká eltarthatók. Az egyik üveg még a millenniumi kiállításról maradt fenn és még ma is olyan, mint a frissen készült. A gyógyszerek közül, melyeket a gyógytár készít, a vasas chinabort vizsgálta meg china és vas tartalomra és azok fölött elismerését fejezte ki. A vizsgálat az egész délelőttöt igénybe vette.

— Egy anya kegyetlensége. *Temesvárról* írják, hogy *Flanta* Teréz tizenhét hónapos gyermekeért a Fehér kereszt-egylettől segélyben részesült. A gyermeket most a lelencházba kellett volna szállítani s ezért az anya, a ki a segélytől így elesett volna, gyermekét a szobába zárta. A gyermek még eddig ki nem derített módon a kályhához került s iszonyu égési sebeket szenvedett. A gyermeket a kórházba szállították, a lelketlen anya ellen pedig folyamatban van a bírói vizsgálat.

— Új fényképkirakat. A Főtéren most rendezte be *Honisch* L. István udvari fényképező fényképkirakatát. Az izléesen berendezett kirakatnak, melyben *Honisch* fényképező sikerült fényképfelvételei láthatók, állandóan nagy nézőközönsége van.

— Elkészült teljesen a nagy karácsonyi tárlat *Porter* Vilmos áruházában. Igazán olyan változatos, hogy érdemes megtekinteni. Ily nagystílusú tárlatot legfeljebb fővárosban ha láthatunk *Porter* meglehetően elégedve az érdeklődéssel, mely a tárlat iránt ezideig is megnyilvánult. Alig két napja, hogy a cég a tárlat megnyitását a lapokban közölte, s már ugyiszólván tolongott a közönség az áruház osztályában. A husz koronás bevásárlásnál kedvezményképpen járó életnagyságu ingyen fényképek kitűnően sikerülnek, s valóban beillenek remek karácsonyi meglepetésnek.

— Jön a karácsony. mikorra mindenki iparkodik egy vagy más tárggyal övéinek meglepetést szerezni. Jutányos beszerzést mindenki nyerhet *Ádler* Lajos áruházában, hol külön osztálya van a karácsonyi ajándékoknak, s rendkívüli nagy választék és félárak mellett vásárolhatók maradékok. Van szerencsém helybéli és vidéki igen tisztelt vevőim figyelmét felhívni a külön karácsonyi osztályom megtekintésére.

— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

MULATSÁGOK.

Miért nem táncolnak az urak?

— Egy aktuális probléma. —

Arad, december 3.

Kévtizedek óta nagy keserve az a balokba járó kisasszonyoknak és a kisasszonyok mamáinak, hogy az ugynevezett táncos urak egyáltalában nem táncolnak. A nagy terem közepén csoportba állanak s majdnem egész éjszaka ott ácsorognak, hol monoklival, hol szemüveggel, hol ezek nélkül nézve azokat, akik az ő felhívásukat hiába várják.

Ilyen körülmények között már igen sokszor fölvetették azt a kérdést, hogy ezek az urak miért nem táncolnak? És mert nagyon sokszor fölhangzott a kérdés, hát tömördek felelet és magyarázat akadt, anélkül azonban, hogy a kérdést megoldották volna. Most egy divatlap, amely az uraknak szól, új oldalról igyekszik megfejteni a rebuszt s azzal a meglepő állítással hozakodik elő, hogy azért, mert szegyenlik magukat. A divatlap szerint a termék közepén álló és nem táncoló urak kevés kivétellel csak kiporozott s úgy-ahogy fölfrissített frakkban, majd a lábszárakra szorult, majd azokon libegő nadrágban, rossz szabású mellényben, a garmadából nagy nehezen kiválasztott ingben, formátlan batist nyakkendővel, keztyűvel és jól kitáncolt lakkcipőben jelennek meg s amikor ilyen szánalomra gerjesztő toalettben vannak: szegyenkezve bujnak egymás mögé.

Amint tehát látszik, az említett ujság a táncosnők petrezselyem-áruulásának okát abban találja, hogy a táncosok nem a legutolsó divat szerint öltözködnek. Ha ez állítás igaz volna, akkor a lányok mindörökké lemondhatnának a bál éjszakák örömeiről, mert a jogászok, ügyvédjelöltek, joggyakornokok, jegyzők, kezdő fiskálisok és orvosok, akik, mint táncosok, legtöbbet számítanak, állandóan szegyenlnek magukat és nem táncolnának. A bálozó urak legnagyobb része ugyanis nincs abban a helyzetben, hogy minden estü öltözködjék meg legyen s a legújabb divatról tegyen biznyságot.

Hát amint látszik, a nem táncolásnak ez sem az oka s egyáltalán kétségbevonható, hogy azért volna annyi petrezselyem-áruulás, mert az urak nem adnak elég dolgot a szabóknak. Az ördögbe is, ahoz, hogy valaki táncoljon, nem az utolsó divat betartása, hanem kedély, jó kedv, táncszeretet és némi-nemü szerelem kell, — kibővitve egy kis házassági szándékkal.

(=) A református bál rendező-bizottsága ma este ülést tartott a Millennium-vendéglő külön-teremben, melyen a bizottság majdnem valamennyi tagja jelen volt. A gyűlésen a bál előkészületeiről folyt a vitatkozás. A női énekkar tagjait a rendezőség tagjai már felkérték részvételre s azok alig pár kivétellel meg is ígérték közreműködésüket. Az első énekpróba vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a polgári leányiskola énekkertében. A bála szóló meghívók szétküldését e hó 10-én kezdi meg a rendező-bizottság.

(=) Az arad hegyvidéki turista egyesület e hó 7-ére, szombatra tervezte az idei názi estélyét. Miután e napon több nagyobb mulatság van a vigalmi bizottság elhatározta, hogy a mulatságot folyó hó 11-én szerdán tartják meg, a mint tervezve volt, a „Millenium“ külön helyiségében.

VAROS ES MEGYE.

A városi közgyűlés sorrendje.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által f. évi december hó 11-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydarabok sorrendje:

1. A polgármester jelentése folyó évi november hóról.

2. Arad szab. kir. város törvényhatóságánál üresedésbe jött polgármesteri állásnak és ennek betöltésével üresedésbe jövő tisztviselői állásoknak választás utján való betöltése.

3. *Müller* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag indítványa a f. évi december havi rendes közgyűlésen a polgármester választása folytán üresedésbe jövő más tisztviselői állásoknak 1902. évi január havi rendes közgyűlésen esetleg az általános tisztújító közgyűlésen való betöltése tárgyában.

4. A nagymt. magy. kir. belügyminisztérium intézvénye az árvapénztári kölcsönök kamatainak 10 százaléka címén a közkölttség-előirányzatba 6000 korona felvételének nem engedélyezése tárgyában.

5. A nagymt. magy. kir. vallás és közoktatásügyi minisztériumnak intézvénye a községi államsegély fölemelése tárgyában hozott közgyűlési határozatra.

6. *Institoris* Kálmán főjegyző h. polgármester jelentése a polgármesteri hivatal és titkos levéltár átadásáról és átvételéről.

7. *Apponyi* Albert gróf köszönő levele a hozzá intézett üdvözlő felíratra.

8. A központi választmány tagjainak szavazatlapok által viszonylagos szótöbbséggel való választása.

9. *Avarfy* Ferenc bizottsági tag indítványa a törvényhatósági tagok szaporítása és a kerületek új beosztása tárgyában.

10. A békésvármegyei tödővész bizottságának felhívása a létesülő szanatorium egyesületbe való belépés iránt.

11. *Jász-Nagy-Kun* Szolnok vármegye közönsége a hadseregben sorhadi szolgálatuk harmadik évét töltő hadköteleseknek, kik a mezőgazdasági munkás osztályhoz tartoznak, évente június 15-től augusztus 10-ig való szabadságolása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett feliratát pártolás végett megküldi.

12. A szinügyi bizottság jelentése a városi színházak iránt *Zilahy* Gyulával kötött szerződés jóváhagyása tárgyában.

13. *Zilahy* Gyula szinigazgató kérelme a színháznak „Aradvárosi Nemzeti Színház“ elnevezése iránt.

Arad, 1901. évi dec. hó 3.

Institoris Kálmán,
főjegyző.

○ Szombathelyről írják: Vasvármegye törvényhatóságának mai közgyűlése a tisztújító közgyűlést december 19-ére tűzte ki. *Reiszig* Ede főispán indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy *István* Vilmos megyéspüspököt kinevezése alkalmából feliratilag és küldöttség útján üdvözli, installációján pedig testületileg képviselteti magát. Elhatározták továbbá, hogy a megyei ötödik aljegyzői állást megszüntetik és annak javadalmazását a többi jegyzők fizetéséhez csatolják. Az alispáni állásra egyetlen jelölt *Bezerédy* helyettes alispán. A főjegyzőségre *Herbst* községi főszolgabíró és *Mesterházy* Gedeon a jelöltek. A megüresedett állásokra a pályázati kérvények december 8. délután 5 óráig adandók be. A közgyűlés után a főispánnál fényes ebéd volt.

○ Kassa város köztörvényhatósági bizottságának három napon át tartott közgyűlése ma *Pongrácz* Ferenc indítványára elhatározta, hogy elmebeteggek számára ápoló intézetet létesítenek, mert a kórház e célra szüknek bizonyult és eddig az elmebetegeket a rendőrségi börtönben ápolták. A köztörvényhatóság az erre vonatkozó költségelőirányzatot elfogadta. Elfogadta továbbá az általános költségelőirányzatot, ellenben a pótdójavaslatra vonatkozó indítványt elvetette és így a pótdó jövő évre 80% marad.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Új bírák. A felsége a király *Szenttamási* Miklós fehértemplomi ügyészségi alügyészt a fehértemplomi törvényszékhez bíróvá, *Buday* Zoltán aranyosmaróthi törvényszéki aljegyzőt a nagybuttyini és *Ádámkovich* Győző szolnoki törvényszéki aljegyzőt a korponai járásbírószékhez albirákká nevezte ki.

§ A hitvesgyilkos. *Bajász* Petru Juon szurdoki gazdaember igen rossz viszonyban volt a feleségével s az asszony megunva az örökös

civakodást, hol elhagyta a férjét, hol megint — jobb bánásmód reményében — visszatért hozzá. Ez év elején a hitvestársak közt ismét nagy perpatvar támadt, mire az asszony összeszedte cök-mókját s ott hagyta az urát. Elment az egyik törvénytelen leányához, aki éppen a rákövetkező héten volt lakodalmát tartandó egy falubeli legénnyel.

Bajászt fölöttébb hántotta, hogy a felesége a faképnél hagyta, de hitte, hogy majd a lakodalomban ismét megbékél az asszonyai. Várta hát türelemmel a meghívást a lakodalomra. De az invitálás csak késétt, ami Bajászt annál jobban elkeserítette, mert ő tartotta magánál tíz évig az eladó leányt.

Megvirradt a lakodalom hajnala, Bajász ekkor fölkereskedett s meghívás nélkül beállított a lakóházba készülő háznéphez.

A felesége éppen kalácsot süttött, mikor belépett.

— Eljötttem, — mondá Bajász fenyegető hangon a feleségének.

— Pedig te se hitta kendet — válaszolt az asszony.

— Megkeserülöd ezt, asszony — kiáltá dühtől rehedten a férj s fölkapott egy heverő baltát, melylyel teljes erővel rácsapott az asszonyra, úgy, hogy a szerencsétlent nyaktól szivig kettéhasította. Az asszony egy jajszó nélkül összeesett és meghalt.

A vérengzőt és a mármaroszigeti esküdszék gyilkosság büntetésében mondta ki bűnösnek, mire a bíróság 15 évi fegyházra ítélte.

A vádlott semmiségi panaszszal élt, melyet ma tárgyal a kir. kuria Vörösmarty Béla elnöklésével és Garam Jenő bíró előadása mellett. A kuria Katona Béla koronabíró helyettes indítványára a semmiségi panaszt elutasította.

REGÉNY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Írta: Theuriet André. [62]

(Folytatás.)

— Nem tudom milyen ember vagy, — mondó a bankár tompán s dühösen, de az bizonyos, hogy nem rám ütöttél . . . A kiért én mennyi mindent tettem! mert tudd meg, érted fáradtam, érted kemény önmagam, s mások iránt, érted elegyedtem olyan műveletekbe, melyek miatt most oly zavarban vagyok . . . Arra vágytam, hogy aranyba fűrészthesselek, minden szeszélyedet teljesíthessem . . . Ezért nem is akartam több fiút . . . Szépen meg vagyok érte jutalmazva! Ha testvéreid volna, lenne köztük legalább egy, ki engem megért s föláldozná magát érdekeimnek. Azonban te nem vagy egyéb egy rossz fiúnál . . . Mindig csak ellenkeztél velem, s most, hogy szorult körülmények között vagyok, hálátlanul elhagysz . . . Igen, mint egy silány, hálátlan ember, érted?

— Ha mindenemet felajánlom önnek, csak nem gondolhatom tehát, hogy önt elhagyjam. Adjon el mindent, hagyja el Saint-Clémentint, s jöjjön velem. Annyit fogok dolgozni, hogy nem fog szükségem szenvedni, még ha minden birtokán tudna is.

— De ezer mennykő, ezt épen nem akarom! . . . Hát nem vagy képes felfogni, hogy e házak, e földek, ez értékek, miket a te számodra gyűjtöttem arcom verejtékével, husomból való hus, sőt a mi több, legtisztább vérem, életem, mindenem! . . . Pénzre és hatalomra van szükségem. Egész életemben sanyarogtam, hogy gazdag legyek, s most együgyűségemben azt tanácsolod, hogy vagonomat dobjam ki az ablakon . . . Az egész vidék lábaim előtt hevert: s most az akarod, hogy koldusmódra a más kenyerét egyem! . . . Ez guny . . . Ólj meg, ez jobb lesz! . . . Nem, nem, sem egy söt, sem egy talpalatnyi földet nem fogok engedni. Szembe szállok ellenségeimmel, s meg fogják látni, hogy Simon Mangarsnak még vannak karmjai.

Dühösen boljongott ide-oda a szobában. Elvörösödött, homlokerei kidagadtak, személt vér futotta be, sebhelyes és remegő ajkai vad kifejezést kölcsönöztek arcának. Etienne hal-

ványan, hevesen megröndülve, némán állt az íróasztal előtt. Mikor a bankár minden dühét kiadta, kimerülten, gyors lélekzettel állt meg. Lassankint visszanyerté hidegvérét, s fia felé ment.

— Látod, mondá büszke hangon, ezt még is csak meg kellene értened, hiszen értelmes fiu vagy. Legyen eszed. Kemény szavakat mondtam, hibáztam, felejtél el. Onzással vádoltalak, nem gondoltam meg a szót. Ellenkezőleg tudom, hogy jó, nemes szíved van. Bizonyítsd be. Légy megmentőm. S végre is mit kérek tőled? Hogy egy fiatal, csinos s jó családból származó leányt nőül végy. Ez nem oly rettentő kívánság, ez sem jövődöt le nem köti, sem függetlenségnek nem fog nyüguül szolgálni. Az érdek-házasságok, épen mint a politikai házasság csupa merő alakosság. Szabad leszesz, szeszélyedet s szíved sugallatát követelheted. Gondold meg, hogy atyád becsülete s a tied forog kockán. Ez megérdemel egy könnyű áldozatot . . . Tedd meg értelem, kérlek! . . .

— Megfogta fia kezét, s hirtelen, kérlek! . . . — Légy jó gyermek, annak nevére, a mi legszentebb előttem, anyád nevére kérlek! . . . Azt akarod, hogy lábaidhoz rogyjak, hogy térdem állva kérjelek?

A bankár szava siránkozó lett. Szava mintha az összegyűrődött függönyök redőiben, a papírral behintett szőnyegek Etienne egykori kéréseinek visszhangját keltette volna fel, miket Simon Mangars meg nem hallgatott.

— Ments meg a fogságtól, ments meg a tönkrejutástól! folytatá Mangars fia mellé állva; hiszen szíved nincs köböl . . . Ha hasonló kérelmet intéznél hozzám, meghallgatnának, nem lennék oly hajthatatlan.

— Epen ezen helyen kértem öntől valamit felelt Etienne, s nem hallgatott meg . . . Emlekszem! . . . Ha ön ma lehetséges áldozatot kérne tőlem, készséggel megtenném . . . Nem tisztességes szolgálatot kér tőlem, s bármennyire óhajtanám is megtenni, bármennyire szenvedek én magam is, kénytelen vagyok nemet mondeni.

A bankár fölemelte a fejét s fiának szemé közé nézett. Etienne arcáról tántoríthatatlan határozottságot olvasott, mert hirtelen elereszté kezét, s hátrább vonult.

— Ah, mormolá, sokkal keményebb vagy, mint én voltam valaha irányodban. Menj, sajnálom, hogy hivattalak . . . Sohasem voltál, s nem is leszesz más, mint életem nyüge . . . Menj vissza, a válaszolt jöttél!

— Nem, válaszolt a fiatal ember szilárd hangon, bármit is gondol felőlem, nem fogom elhagyni ily körülmények közt. Itt maradok. Mellette leszek a bírák előtt, mellette maradok az ítélet után is, hogy segítsek szembeszállni a mostoha sorssal.

— Nincs rád szükségem, majd szembeszállok magam is az emberekkel, s az ördöggel! kiáltott a bankár kétségbeesve; majd megmutatom én mindenkinek, hogy kivel van dolguk. hogy milyen fából vagyok én faragva . . . Menj, látásod megzavar . . . nem akarok egy együgyűt látni szemem előtt, kinek semmire sem lehet hasznát venni . . . Távozzál, mert különben . . .

Ökleit összeszorította, szeméi lángoltak. Etienne busan, némán, fájdalmas szánakozással nézte. A bankár azután felnyitotta az előcsarnokra nyíló ajtót, s fiát kiküldé egy végső átok kíséretében; azután visszament szobájába s a düh egy kiáltásával, mely inkább nyögésnek hallatszott, zsöllyéjébe vetette magát.

Vége volt mindennek; elgondolta, hogy a kezei közt lévő utolsó mentő ág is eltört. Most már csak saját erejére számíthatott az árból való kigazolásban, melynek örvénylő hullámai már háborogni hallá. O, ki annyi hajótörést, annyi vihart látott száraz szemekkel, ő, ki annyi embert hajtott a kétségbeesés karjai közé, látta, hogy utolsó reménye is elveszett. E bus tekintetet nyújtó homályos szobában, e korhadt négy fal között egyszerre nyomorultnak, elhagyatottnak érezte magát, mint a koldus, ki elől este egymásután bezárják a kapukat közeledtére, s ki az éjszakát sötét, barátságtalan pusztaságon, egymagában tölti.

(Folytatás, következik.)

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDES.

Gazdasági iskola megnyitása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Pécska, december 3.

Vasárnap délelőtt nyílt meg Magyarpécskán a gazdasági téli iskola ötödik évfolyama. Ez alkalommal a pécskai gazdakör közgyűlést tartott, melyen ids. Bolyos Mátyás gazdakör elnök felkérésére Vársárhelyi László országgyűlési képviselő elnökölt. A gazdakör sajnálattal vette tudomásul, hogy a földmívelésügyi miniszter az eddigi vezetésénél az eddigi rendtől el kell térni s a tanszemélyzetet és annak eddigi tiszteletdíjait tetemesen le kellett szállítani. Az iskolában a növénytermelést és gazdasági állattenyésztést Winkler N. egyetemi segédtitkár adja elő, még a hasznos és káros állatokat s gazdasági számvitelt Bovatsek Mihály, a menészetet Kölln József, az irálytani anyagot Rózsás István adja elő. Sajnos, hogy az érdeklődés, mely az iskola megnyitása alkalmával oly fényesen nyilvánult, évről évre csökken, s a gazdaközönség nem karolja fel oly mérvben az iskolát, a mint az érdeke kívánja. Nagyon üdvös dolog lenne a vezetőknek tanulmányozni az elkedvelenedés okát, mert az alig hihető, hogy a hiba a néphez legyen.

Előadó Laehne Hugó sajnálattal konstatalja, hogy nem halad a tejszövetkezet ügye s nem részesül kellő felkarolásban a gazdakör biztosító szövetkezeté, hogy a tejszövetkezet ügye nem halad, az érthető, mert hiszen Pécskán nem lehet 12 filléres tejet kapni, ami annak jelé, hogy a helyi fogyasztás elég nagy. Különben sajnálattal tapasztaltatott, hogy oly községekben, hol a tejszövetkezet megalakult, a nép a lefőzőt tejet fogyasztja s ez a gyermekeken már pár év múlva sajnos észlelhető, s így a közegészség többet veszít, mint a mit a gazda nyer. Nagyon helyesen jegyezte meg Vársárhelyi László, hogy a kérdéssel sietni nem kell, s csak ha megfelelő föllesleges tej van elegendő mennyiségben, akkor érkezett el az idő a szövetkezetek létesítésére. Az ülés tárgyait Momák Flóris tolmácsolta románul, mely után a népes ülés Vársárhelyi László elzetésével véget ért.

Szomoru István.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, december 3.

Hó és eső áztatja a termő földet, minek legjobban a gazda örvend és nem fél, hogy erős fagy lepné meg a takaró nélküli vetést, mert az időjárás nem is mutat még erős hideget, ami hideg pedig gyorsan érkezne, az ugyanugy el is húzódna.

Az üzletben ugyan kisebb a keresleti arány, az árak mégis tartósak és jó hetipiacot vonzanak a környékről.

Mintegy 1500 métermázsa buza és 2000 métermázsa tengeri, élénk kínálat mellett kelt el.

Buza I-ső minőségű 7.80—7.90.

Buza közép minőségű 7.50—7.60.

Tengeri 4.20—4.25.

Rozs 6.20—6.30.

Arpa 5.20—5.30.

Zab 6.70—6.80.

Az irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 3.

Déltőzsde. Buzakínálat mérsékelt a vételkörü korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 15,000 métermázsa került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonának nyugodtak. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. áprillisa 8.70—8.71

Rozs 1902. áprillisa 7.36—7.37

Zab 1902. áprillisa 7.62—7.63

Tengeri 1902. májusra 5.56—5.57

Repce 1902. augusztusra 11.75—11.85

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. áprillisa 8.68—8.69

Rozs 1902. áprillisa 7.33—7.34

Zab 1902. áprillisa 7.61—7.62

Tengeri 1902. májusra 5.55—5.56

Repce 1902. augusztusra 11.80—11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, december 3.

Magyar aranyárjádék 40/0	118.50
Magyar koronárjádék 40/0	94.10
Magyar arany 41/20/0	121.25
Magyar ezüst 41/20/0	100.25
Magyar keleti vasút	118.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.—
Magyar italmegváltási kötvény	99.95
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereséysorajegy kölcsön	174.50
Tiszasszabályozási és szegedi kölcsön	146.—
Osztrák papírjádék	98.50
Osztrák járadék ezüst	98.50
Osztrák járadék arany	118.90
Koronárjádék	95.50
1860-iki államsorajegyek	140.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbank részvény	665.—
Osztrák hitelbank részvény	654.50
Osztrák-magyar államvasút	653.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.03
Német birodalmi márka	117.12
London	239.35
Páris	95.17

IDEGENEK ARADON.

— December 3. —

Vass szálloda. Leipnik Ferdinánd kereskedő M.-Szlavon. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Kanitz I. kereskedő Budapest. — Kölbél József aranyműves Budapest. — Hell János utazó Budapest. — Elek Miklós utazó Budapest. — Szalai Odón utazó Budapest. — Schlag Jakab utazó Csernovitz. — Varga Béla mérnök Budapest. — Grünfeld Jenő utazó Budapest. — Rosenberg Mór utazó Bécs. — Klein Izidor utazó Bécs. — Krausz Károly utazó Bécs. — Engl I. utazó Bécs. — Molnár Ferenc jegyzői irnok Petris.

Nádor szálloda. Heineremann József lelkész Elena. Halász I. ügynök B.-Csaba. — Klein Ignác kereskedő Galesa. — Szuics Tivadar biztosító Lippp. — Barnum Ignác Arad. — Zuber Gyula utazó Budapest. — Suszt József vállalkozó Budapest. — Kis Gyula gyáros Brád. — Klein Sándor kereskedő Stamura. — Leipnikker kereskedő Kunagota. — Popper Silvius Perlasz.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL

Budapest felé indul:

Nagyváradra reggel	5.10
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Személysz. tv. d. u.	3.56
Gyorsvonat délután	4.21
Személyvonat este	9.35

Erdély felé:

Személyvonat reggel	6.35
Gyorsvonat délután	12.11
Soborsinig délután	2.04
Személyvonat d. u.	4.30
Gyorsvonat este	7.23

Temesvár felé:

Személyvonat reggel	6.20
Személyvonat d. e.	11.56
Vegyesvonat délután	5.—

Szeged felé:

Vegyesvonat reggel	7.12
Személyvonat d. u.	4.09

Brád felé:

Személyvonat reggel	6.25
Vegyesvonat d. u.	12.06
Borossbeszög szv. du.	5.20

ARADRA

Budapest felé érkezik:

Személyvonat reggel	6.08
Személysz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személyvonat d. u.	3.58
Gyorsvonat este	7.11
Szmv. Szolnokról este	8.50

Erdély felé:

Soborsinról reggel	6.59
Személyvonat d. e.	10.50
Radnáról délután	2.36
Gyorsvonat délután	4.06
Személyvonat este	8.57

Temesvár felé:

Vegyesvonat d. e.	10.48
Személyvonat d. u.	3.44
Személyvonat éjjel	10.58

Szeged felé:

Személyvonat reggel	8.38
Vegyesvonat este	7.06

Brád felé:

Borossbeszög szv. r.	8.08
Vegyesvonat d. e.	11.—
Személyvonat este	6.56

Városi színház.

Bérlet 65. sz.

Páratlan.

Szerdán, 1901. évi december hó 4-én:

A bor.

Falusi történet 3 felvonásban. Irta: Gárdonyi Géza.

SZEMÉLYEK:

Baracs Imre	Árkossy V.	Göre Gábor	Bács Károly.
Baracs Matyi	Rubos A.	Göre Gáborné	Tolnainé.
Baracsné	Angyal Ilka.	Durbints Pál	Polgár S.
Szunyogné	Bácsné.	Cegledi Pál	Palóczy Pál.
Szunyog Rozi	Komlósy I.	Egy fiú	Garai I.
Mihály	Mezei Péter.	Kocsis	Bánáthi Ede.
Eszter	Menszáros M.	Jancsi	Kley Marika.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

ALAPITTATOTT 1850.

DITMAR R. Budapest

es. és kir. udv. szállító

legújabb szerkezetű, szabaddalmazott villamos szalon, ebédlő, kávéház és vendéglő

csillárai

Gebhart J. és Fia

cégnél

Aradon, Andrásy-tér 16.

kaphatók.

Ugyanott nagyválaszték található: ebédlő, tea, kávé és mocca-készletekből. — Minden egyéb az üveg-, porcellán- és lámpa-szakmába vágó használati- és dísz-tárgyakból.

Legújabb!!

„Kaiser“ zinn-edények.

Christoffe ezüst evőeszközök.

Berndorf alpacca-áruk.

Telefon-szám: 210.

437

Hirdetmény.

Néhai **Atzél Péter** végrehajtási tömegéhez tartozó különféle ingóságok, u. m. **porcellán és üveg edények, festmények, tükrök, pince-edények, butorok** stb. folytatólagos árverése **f. hó 5-én d. e. 9 órakor** fog Magyaradon eszközöltetni.

Arad, 1901. december 3.

A végrehajtatók képviselői.

4 frt 34 egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll, és pedig: 12 vizes pohár, 12 boros pohár, 6 likör pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likör-üveg, 6 kompót-tányér, 1 kompót-tál, 1 csemege-állvány, összesen 41 db.

6 frt 45 egy hat személynékre való ételkészlet, legfinomabbkarlsbadi porcellánból, festett és aranyozott díszítéssel, mely 28 darabból áll és pedig: 6 lapos-tányér, 6 leves-tányér, 6 csemege-tányér, 1 levestál fedéllel, 1 pecsenyétál, 1 főzeléktál, 1 salátatál, 1 tésztatál, 1 saucetál, 1 sauce-ajja, 1 só-tartó, összesen 28 db.

3 frt 95 egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé vagy teakészlet, mely 15 darabból áll, és pedig: 1 kávé- vagy teakanna, 1 tejeskanna, 1 cukorkartó fődéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 db. Meg nem felelő tárgyak visszavétnek és a pénz visszaküldetik. Ládaért 60 kr. számítatik. Megrendelések utánvét mellett az utolsó vasuti állomás megjelölésével eszközöltetnek.

Szabó Albert

üveg, porcellán és lámpa raktára

Arad, Atzél Péter-utca I. szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Tudomásul.

Értesítjük az aradi és környékbeli t. szülőket, akik fiaikat iparos pályára óhajtják adni, hogy ezidő szerint különböző iparágakban tanoncszükség állott elő s így tekintélyes számú tanoncznak való fiu volna jó iparágban elhelyezhető.

A közvetítést testületünk készsége teljesíti akár személyes, akár levélbeli megkeresésre, miért is kérjük az érdeklődő t. szülőket és gyámokat, hogy ez irányban bennünket felkeresni sziveskedjenek.

Aradon, 1901. november hó 28.

Az aradi ipartestület elnöksége.

1901. KARÁCSONY! 1901.

KOSSAK JÓZSEF

császár és kir. udvari fényképész

ARADON, Templom-utca 2. szám.

Ajánlja mint legalkalmasabb karácsonyi ajándékot saját műintézetében készülő utolérhetetlen kivitelű

nagyításait

a legtisztább Platin-tónusban bármily elavult kép után, valamint mindennemű

színezett képek

Aquarell, Pastel és olajfestékben.

Művészileg összeállított családi Tabloutkat és csoportokat.

Állandó kiállítás az üzlet bejáratában.

Szives karácsonyi megrendelések mielőbb kéretnek.

Vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség ellen

biztos hatású gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknek

az

Kellemes ízű! **Umbertó** Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umbertó-bor China és vasat, a két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kelően adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngélkedők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e k való gyógybor hatásáról. — Az **Umberto** China-vasbor egyszersmind gyomorerősítő, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitünően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesitem, hogy Umbertó china vasbora betegeimnél, különösen ideggyengéknél, neurastheniában szenvedőknél meglepő jó hatással volt.

Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápoly Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez”

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Télikabátok.

Az előrehaladott idény folytán a nagy választékban készletben lévő őszi és téli

férfi-, fiu- és gyermekruhák

leszállított áron alól lesznek kiárusítva

KASSOWITZ FÜLÖP ruha-üzletében

Andrassy-tér 9. sz.

Az üzleti berendezés és butorzat szintén eladó.

Utazóbundák.

Öltönyök.

Felöltők.

Városi bunda.

Havelok.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kiseb hirdetések előre fizetendők. Be-

tesztéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bé-
lyeg mellettkendő. Telefon arisztócsokot
nem ad a kiadóhivatal.

Nádor
szálloda és étterem
Aradon.

Olcsó és tiszta vendégszobák,
legjobb ételek és italok.

Gräner Gyula.
berlő

1571

Nem érdemes kilószámra vasédényt
venni, mert

kitűnő minőségű

zománczott lemez és öntött edényt

olcsó árban lehet bevásárolni

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésben 1561

Arad, Szabadság-tér (Rozsnyay-ház.)

Szöllőnemesítéshez

szükséges

Ojtó-gummit

legjobb minőségben szállít
kilónként 21 koronáért

Keleti J. Budapest IV.,
Koronaherceg-u. 17.

Nagyobb megrendelésnél megfelelő
árengedmény. 1505

Legjobb minőségű

Singer-varrógépek

5 évi jótállás és nagyon jutányos
áron kapható

KALMÁR JÓZSEF

műszerész

Aradon, Salacz-utca 2. sz.

Regy javítóhely.

Villanycsengő bevezetéseket és javi-
tásokat olcsó áron eszközöl. 1534

Telefon 438.

Ezen helyre

DEUTSCH IZIDOR

újszerész

hirdetése jön.

Egy tanuló felvétetik.

Gazdatiszt,

keresztény, nős, gyermektelen, a ki Csa-
nádmezyében egy nagyobb gazdaságban
közel tíz évig mint dirigens gazdatiszt
munkát végzett. Állást keres újra. Meghi-
vára bemutatkozik. Címe a kiadóhiva-
talban. 1640

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely
az elvesztett erőt újra meghozza.
Próbacsomagot s egy száz oldalas köny-
vet postán, jól becsomagolva, ingyen
kapják mindazok, a kik érte irnak.
Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvossá-
g, mely megmentett ezreket, a kik
fiatalkori kihágások folytán nemí ba-
jokban, szifilisben; valamint elveszt-
ett férfierőben szenvednek. Ez okból
elhatározta az intézet, hogy egy in-
gyen csomag orvosságot magyarázó
könyvvel együtt mindenkinek ingyen
küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj
otthon gyógyítható, s mindazok, a kik
a fiatalkori kihágásokból származó ne-
mi bajokban, szellemi elgyöngyülésben,
vagy krónikus bajokban szenvednek,
otthon gyógyíthatják magukat. Ez a
gyógyszer közvetlenül azokra a szer-
vekre hat, a hol a megerősödés szük-
séges csodálatos eredménnyel gyó-
gyítja az évek óta tartó betegségeket.
Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat
Medical Institutnak az alant jelzett
címmel, a honnan a csomagot rögtön

elküldik. Az intézet leginkább azokat
akarja megmenteni, a kik kezelése
céljából az otthonukat nem hagyhat-
ják el. A próbacsomag megmutatja,
hogy mily könnyen gyógyíthatók eb-
ből a rettenetes bajból otthon. Az in-
tézet kivételt nem tesz. Minden ír-
hat érte bárholon magyarul, mire
titoktartás mellett postafordultáva egy
ingyen csomag orvosságot kap ma-
gyarázó könyvvel együtt. Irjon még
ma. A csomag oly szépen be van cso-
mogolva, hogy a tartalmát senki sem
fogja megtudni. A levelet így kell
címezni: State Medical Institute 49,
Elektron Building, Fort Wayne, Ind
Amerika. A levelek mindig bérment-
esítendők. 1841

Szállítható

izzó

harisnyák

(Auerhátok nem szebe-
dalmi kihágás.)

Azonnal használhatók s minden-
égre alkalmazhatók.

25 darab 6 frt, 50 db 11 frt,
100 darab 20 frt

bérmentesen házhoz szállítva, jót-
állás mellett, utánvétellel, 1188

Glühstrumpf-Fabrik „BRILLANT“

Berlin, Linkstrasse 27g.

Képes árjegyzék bérmentve ingyen.

Nagy karácsonyi szőnyeg vásár!!!

1 mtr. Jutta futó szőnyeg 13.— frt.
1 „ Tapesztrie futó szőnyeg 1.35 „
1 „ Kidderminster szőnyeg 1.— „
1 „ Velvet futó szőnyeg 2.20 „
1 „ Cocus futó szőnyeg 90
etm. széles 1.— „

1 mtr. Imperial futó szőnyeg 2.20 frt.
1 „ Brüsseli futó szőnyeg 1.— „
1 ablak szövet függöny... .. 1.— „
1 „ csipke függöny 1.80 „
1 Axminster szőnyeg 3.00 mtr.
hosszu... .. 23.— „

1 Brüssler szőnyeg 3.00 mtr hosszu 9.50 frt.

1188

December 9 és 16-án!!

az összes szőnyegmaradékok minden elfogadható áron eladatnak.

December 9 és 16-án!

egy finom selyem atlasz paplan 6.80 frt.

Lópokróczok minden minőség és árban csak

Domán Sándornál

ARAD, Szabadság-tér 17.

Aradi nyoma részvénytársaság könyvnyomdája.